

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

เอกสารประกอบการพิจารณา

ญัตติ

เรื่อง ขอให้สภาฯ พิจารณาแก้ปัญหาหน้าขาดแคลนใน
ภาคตะวันออกเฉียงใต้ โดยสร้างอ่างเก็บน้ำคลองหลวง

อ.พ. ๒๕/๒๕๕๑ สมัยประชุมสามัญทั่วไป

จัดทำโดย

กลุ่มงานบริการวิชาการ

สำนักวิชาการ

โทร ๐ ๒๒๔๔ ๒๐๗๐-๒

โทรสาร ๐ ๒๒๔๔ ๒๐๗๓ , ๐ ๒๒๔๔ ๒๐๕๘-๙

Legislative Institutional Repository of Thailand

ญัตติ

เรื่อง ขอให้สภาฯ พิจารณาแก้ปัญหาหน้าขาดแคลนใน
ภาคตะวันออกโดยสร้างอ่างเก็บน้ำคลองหลวง

อ.พ. ๒๕/๒๕๕๑ สมัยประชุมสามัญทั่วไป

ญัตติ

ญัตติ เรื่อง ขอให้สภาฯ พิจารณาแก้ปัญหาหน้าขาดแคลนใน
ภาคตะวันออกโดยสร้างอ่างเก็บน้ำคลองหลวง
(นายประมวล เอมเปีย กับคณะ เป็นผู้เสนอ)

คำนำ

เอกสารประกอบการพิจารณา (อ.พ.) นี้ จัดทำขึ้นในเวลาจำกัด เพื่อให้ทันสมัย ประโยชน์ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ หรือญัตติ ที่เข้าสูการประชุมของ สภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา และที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภา โดยรวบรวมข้อมูล สถิติ ข้อเท็จจริง บทความ ข่าวจากสื่อต่าง ๆ และ/หรือสรุปผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้นแก่สมาชิกรัฐสภา และผู้สนใจทั่วไป หากมีข้อผิดพลาดประการใด ขออภัยไว้ ณ ที่นี้ด้วย

อนึ่ง เอกสารประกอบการพิจารณานี้ กลุ่มงานบริการวิชาการ ๑,๒,๓ สำนักวิชาการ เป็นผู้จัดทำ และเผยแพร่ทาง www.parliament.go.th/library ผู้ใด นำข้อความหรือส่วนหนึ่งส่วนใดในเอกสารนี้ไปลงพิมพ์ในเอกสารอื่น โปรดอ้างอิงที่มา กำกับไว้ด้วย

ต้องการรายละเอียดเพิ่มเติมโปรดติดต่อกลุ่มงานบริการวิชาการ
สำนักวิชาการ หมายเลขโทรศัพท์ ๐ ๒๒๔๔ ๒๐๗๐ - ๗๒ โทรสาร ๐ ๒๒๔๔ ๒๐๕๘
และ ๐ ๒๒๔๔ ๒๐๕๙

กลุ่มงานบริการวิชาการ
สำนักวิชาการ
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

เอกสารประกอบการพิจารณา

สารบัญ

	หน้า
๑. สารสำคัญ ผู้คดี เรื่อง ขอให้สภาฯ พิจารณาแก้ปัญหาหน้าขาดแคลนในภาคตะวันออกเฉียง โดยสร้างอ่างเก็บน้ำคลองหลวง (นายประมวล เหมเปีย กับคณะ เป็นผู้เสนอ)	๑
๒. สถานการณ์ปัญหาการขาดแคลนน้ำภาคตะวันออกเฉียง	๒
๓. โครงการพัฒนาแหล่งน้ำ จังหวัดชลบุรี	๕
๔. โครงการอ่างเก็บน้ำคลองหลวง จังหวัดชลบุรี	๑๑
๕. บทความทางวิชาการ - การยอมรับของประชาชนที่ถูกกำหนดเขตชลประทานในการก่อสร้างอ่างเก็บน้ำ : ศึกษากรณีโครงการอ่างเก็บน้ำคลองหลวง กิ่งอำเภอเกาะจันทร์ จังหวัดชลบุรี	๒๐
๖. ข่าวจากสื่อมวลชน	๒๓

ผู้รับผิดชอบ

นางวิจิตรา วัชรภรณ์

นางสาวเขาวนิจ สุนนานนท์

นางอารยะหญิง จอมพลาพล

ผู้อำนวยการสำนักวิชาการ

ผู้อำนวยการกลุ่มงานบริการวิชาการ ๒

ผู้อำนวยการกลุ่มงานบริการวิชาการ ๓

ผู้จัดทำและรับผิดชอบ

นางพุทธชาติ ทองแถม

นางสุภัทรา คำมุงคุณ

นางชนิดา จรรโลงศิริชัย

นางณิชพรรณ สงวนทองคำ

นางสาวอังจรา ขุมเหล็ก

นางสาวอุไร ธรรมเพชร

นางสาวนภาพร ญาณศิริ

นางสาวอังจรา เนียมโกตะ

นางสาวเมษณีญา สนวนทรัพย์

วิทยากร ๗ ว.

วิทยากร ๗ ว.

วิทยากร ๕

เจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูล ๖

เจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูล ๕

เจ้าพนักงานธุรการ ๖

เจ้าหน้าที่ธุรการ ๖

เจ้าหน้าที่ธุรการ ๕

เจ้าหน้าที่ธุรการ ๔

๑๘ มีนาคม ๒๕๕๑

LIART

สาระสำคัญ

ญัตติ เรื่อง ขอให้สภาฯ พิจารณาแก้ปัญหาหน้าขาดแคลนในภาคตะวันออก

โดยสร้างอ่างเก็บน้ำคลองหลวง

(นายประมวล เอมเปีย กับคณะ เป็นผู้เสนอ)

หลักการ

เพื่อให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณาดำเนินการจัดหามาตรการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนดังกล่าวเป็นการด่วน พร้อมกับส่งผลการพิจารณาให้รัฐบาลรับไปดำเนินการต่อไป

เหตุผล

เนื่องจากในขณะนี้ ผู้ประกอบอาชีพเกษตรกรรม อุตสาหกรรม การท่องเที่ยว ประมงน้ำจืด และน้ำเค็ม จำนวนนับล้านคนในจังหวัดชลบุรีและพื้นที่ใกล้เคียง ได้รับความเดือดร้อนอย่างรุนแรง โดยมีสาเหตุมาจากฤดูแล้งขาดแคลนน้ำอย่างมาก ฤดูฝนน้ำก็ท่วมหนัก ทำให้การประกอบอาชีพมีปัญหาและอุปสรรค ขาดทุน เป็นหนี้สิน ทั้งนี้ในระบบและนอกระบบ ซึ่งเป็นปัญหามานานนับสิบปี และขณะนี้ถือว่าเข้าสู่วิกฤติการณ์ร้ายแรง

กรณีดังกล่าวถือได้ว่าเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์อันสำคัญของแผ่นดินและประชาชนจึงมีความจำเป็นเร่งด่วน ที่จะรักษาความมั่นคงของประเทศในทางเศรษฐกิจและสังคมของชาติ โครงการดังกล่าวตั้งอยู่ที่อำเภอเกาะจันทร์ จังหวัดชลบุรี

สถานการณ์ปัญหาการขาดแคลนน้ำภาคตะวันออกเฉียง*

1.1 สถานการณ์ปัญหาการขาดแคลนน้ำภาคตะวันออกเฉียง

นโยบายพัฒนาอุตสาหกรรมในภาคตะวันออกเฉียงโดยเฉพาะในจังหวัดระยอง ทำให้อุตสาหกรรมมีการขยายตัวอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะแผนขยายอุตสาหกรรมปิโตรเคมีครบวงจรนับเป็นกิจกรรมที่ใช้น้ำมาก แต่เนื่องจากแหล่งน้ำหลักในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงมีอยู่จำกัด และสภาพความแปรปรวนของฝนมีมาก ทำให้ไม่สามารถรองรับต่อการขยายตัวดังกล่าวได้ จึงส่งผลให้เกิดการขาดแคลนน้ำในพื้นที่ทั้งเพื่อการอุปโภค บริโภค อุตสาหกรรม และเกษตรกรรมเช่นในปัจจุบัน ทำให้เกิดความขัดแย้งเฉพาะหน้าในระหว่างกลุ่มผู้ใช้น้ำต่างๆ (ตารางที่ 1.1)

ตารางที่ 1.1 ลำดับเหตุการณ์ (มิถุนายน-กันยายน ปี พ.ศ. 2548)

27 มิ.ย.	อีสิทธิ์ วอเตอร์ทียอยลดการจ่ายน้ำลงร้อยละ 10 และมีแผนในการเพิ่มปริมาณน้ำโดยขุดลอกอ่างเก็บน้ำให้เก็บน้ำได้มากขึ้น วางท่อน้ำจากดอกทรายถึงหนองปลาไหล และขอความช่วยเหลือทำฝนหลวง ในช่วงเดือนสิงหาคม-กันยายน พ.ศ. 2548
25 ก.ค.	รองนายกรัฐมนตรี เป็นประธานการประชุมเรื่อง 'น้ำ' ร่วมกับรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อธิบดีกรมชลประทาน กรรมการผู้อำนวยการใหญ่บริษัทจัดการและพัฒนาทรัพยากรน้ำภาคตะวันออกเฉียง จำกัด (มหาชน) หรือ อีสิทธิ์ วอเตอร์ ที่ประชุมเห็นชอบให้เร่งรัดการวางท่อส่งน้ำจากอ่างเก็บน้ำบางปะกงไปอ่างเก็บน้ำบางพระและจากอ่างเก็บน้ำประแสร์ไปยังคลองใหญ่ให้แล้วเสร็จเร็วที่สุด พร้อมทั้งกรณีการขาดแคลนน้ำ อยู่ในขั้นวิกฤติจริงๆ อาจใช้การปิดแม่น้ำบางปะกง แต่จะต้องหารือกับคณะกรรมการลุ่มน้ำ และกรมชลประทาน นอกจากนี้ จะใช้การผันน้ำจากแม่น้ำเจ้าพระยาตอนล่าง ผ่านคลองส่งน้ำพระองค์เจ้าไชยานุชิต และเข้าสู่ระบบส่งน้ำของบริษัทอีสิทธิ์ วอเตอร์ กรมชลประทานได้แก้ปัญหาขาดแคลนน้ำใน จังหวัดระยอง ด้วยการปิดปากแม่น้ำระยองเป็นการชั่วคราว
2 ส.ค.	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแถลงการณ์เรื่องน้ำในเขื่อนของจังหวัดระยองว่ามีปริมาณพอเพียงต่อการอุปโภค บริโภค รวมถึงภาคเกษตรกรรมและภาคอุตสาหกรรม เนื่องจากฝนตกอย่างต่อเนื่อง และคาดว่าจะมีน้ำใช้จนถึงต้นเดือนกันยายน โดยในส่วนของรัฐจะให้ความสำคัญกับการใช้น้ำของภาคประชาชนเป็นลำดับแรก หากเกิดวิกฤติการขาดแคลนน้ำ จะประกาศยุติการวางท่อผันน้ำโรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่จังหวัดระยองทันที
2 ส.ค.	ผลการประชุมคณะรัฐมนตรีสัญจรเกี่ยวกับปัญหาน้ำภาคตะวันออกเฉียง มีมติเห็นชอบวงเงิน 2,708.6 ล้านบาท ใน 13 โครงการเร่งด่วน โดยจะเริ่มดำเนินการตั้งแต่เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2548 ถึง มกราคม พ.ศ. 2549 การแก้ปัญหาในระยะสั้น กลาง ยาว ใช้งบมา 48,000 ล้านบาท นอกจากนี้ยังเห็นชอบให้บริษัทจากออสเตรเลีย ที่เข้ามาเสนอบริหารจัดการน้ำในภาคตะวันออกเฉียงทั้งระบบ โดยเฉพาะการสร้างเขื่อนสังขิมนี่ซึ่งติดชายแดนจังหวัดตราดกับกัมพูชา ด้วยกำลังการผลิตคาดว่าจะได้น้ำมาใช้ในภาคการเกษตรถึง 1,000 ล้านลูกบาศก์เมตร จะใช้เงินลงทุน 26,000 ล้านบาท มอบให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ไปศึกษาความเป็นไปได้
4 ส.ค.	ชาวบ้านจาก อำเภอแก่ง อำเภอลำทับ และกิ่งอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยองรวมตัวกันคัดค้านการนำน้ำจากเขื่อนประแสร์ไปช่วยภาคอุตสาหกรรมที่มาตาพูด
5 ส.ค.	ประธานหอการค้าจังหวัดระยองกล่าวเกี่ยวกับการจะนำน้ำบาดาลมาช่วยในภาคอุตสาหกรรม แต่ไม่ได้ผล ซีรัฐบาลควรมีแผนและนโยบายที่ชัดเจน
6 ส.ค.	ชาวบ้านประท้วงการปิดกั้นทำนบกั้นแม่น้ำระยอง บริเวณประตูน้ำรัฐอำนวยการ ซึ่งจะส่งผลให้สภาพแวดล้อมเสียหาย ทำลายระบบนิเวศ เช่น น้ำทะเลซัดทรายเข้ามาปิดปากร่องแม่น้ำ ป่าชายเลนกว่า 200 ไร่เสียหาย บรรดาสัตว์น้ำที่อาศัยอยู่ในบริเวณดังกล่าวต้องสูญพันธุ์เพราะน้ำทะเลจะหนุนเข้ามา ผลกระทบต่ออาชีพ ยังรวมไปถึงประเพณีลอยกระทงอีกด้วย
9 ส.ค.	ชาวบ้านมาตาพูดมีมติให้หยุดการก่อสร้างโรงสูบน้ำคลองหูและเรือส่วนที่สร้างไปแล้วออกจากพื้นที่
11 ส.ค.	คณะกรรมการการเกษตรและสหกรณ์วุฒิสภา ศึกษาดูงานเกี่ยวกับการบริหารจัดการน้ำภาคตะวันออกเฉียงและมีนักวิชาการมาด้วย โดยได้ดูอ่างเก็บน้ำประแสร์และทำนบกั้นน้ำบริเวณเขื่อนแม่น้ำระยอง และรับฟังปัญหาความเดือดร้อนจากประชาชน
14 ส.ค.	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม จากการลงพื้นที่และรายงานจากกรมชลประทาน ซึ่งทำให้ทราบถึงปริมาณน้ำที่พอจะใช้ได้ถึงปลายเดือนกันยายน หากได้น้ำจากแม่น้ำระยองมาช่วยก็สามารถแก้ไขปัญหาก็ได้ แต่ที่น่าห่วง คือ ปี พ.ศ. 2549
15 ส.ค.	คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ตรวจสอบข้อเท็จจริง รับฟังข้อเท็จจริงจากรายการที่อาจได้รับผลกระทบ และประชุมเพื่อรับฟังข้อเท็จจริงจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และได้มีข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของรัฐธรรมนูญ เมื่อวันที่ 19 สิงหาคม พ.ศ. 2548

* ที่มา : รายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2549

ตารางที่ 1.1 (ต่อ)

17 ส.ค.	ชาวบ้านคัดค้านไม่ยอมให้ถมแม่น้ำระยอง และลงมติไม่เห็นด้วยในการผันน้ำจากอ่างเก็บน้ำประแสร์ไปยังนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด
18 ส.ค.	การประปาบ้านฉางกำหนดวันปันน้ำด้วยการจ่ายน้ำเป็นเวลาโดยแบ่งพื้นที่ คือจ่ายน้ำให้ อ.บ้านฉาง มีผู้ใช้น้ำจำนวน 8,500 ราย ระหว่างวันจันทร์-พุธ ศุกร์และอาทิตย์ พื้นที่ตำบลมาบตาพุด มีจำนวนผู้ใช้น้ำ 4,500 ราย จ่ายน้ำให้วันอังคาร พุธ สבתและเสาร์
23 ส.ค.	เครือข่ายคนระยองคัดค้านการผันน้ำไปช่วยเหลือภาคอุตสาหกรรม โดยที่ไม่ดูแลชาวบ้านในพื้นที่เกษตรกรรม ที่ทำไร่ ทำนา ปัญหาประชาชนเส้นที่จะถูกทำลาย การไม่ทำ EIA จะส่งผลต่อระบบนิเวศ ตลอดจนวิถีชีวิตของชาวประมง การมีส่วนร่วมของประชาชน
23 ส.ค.	คณะรัฐมนตรีมีมติแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำ 8 โครงการ แต่ตัดขาดด้านเทคนิคการก่อสร้างและรายละเอียดของโครงการจึงให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และสำนักงานประมาณไปศึกษาหาความเป็นไปได้ของโครงการ
24 ส.ค.	กรมชลประทานเสนอของบประมาณ เพื่อสูบน้ำจากสายย่อยของแม่น้ำระยอง กลับมาพักไว้ในอ่างเก็บน้ำ ใช้งบประมาณ 200 ล้านบาท
26 ส.ค.	กลุ่มเกษตรกรผู้ประกอบอาชีพเกษตรกรรม (แปลง-วังจันทร์-เขาชะเมา) ยื่นหนังสือคัดค้านการผันน้ำจากอ่างเก็บน้ำประแสร์ไปให้นิคมอุตสาหกรรม
28 ส.ค.	กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้เตรียมแผนแก้ปัญหาขาดแคลนน้ำในภาคตะวันออกเพิ่มอีก 2 แผน คือแผนผันน้ำจากลำน้ำสาขาสู่อ่างเก็บน้ำหนองปลาไหล และแผนการผันน้ำจากแม่น้ำจันทบุรีสู่อ่างเก็บน้ำประแสร์
1 ก.ย.	กรมชลประทานได้ทำแผนปฏิบัติการในปี พ.ศ. 2549-2552 ที่จะพัฒนาระบบน้ำชายฝั่งตะวันออก ซึ่งเป็นแหล่งเกษตรกรรม แหล่งอุตสาหกรรมและแหล่งท่องเที่ยว ให้เพียงพอับความต้องการ โดยตั้งเป้าหมายพื้นที่ชลประทานอีก 8.6 แสนไร่และมีปริมาณน้ำให้ประโยชน์เพิ่มขึ้นอีกกว่า 2 พันล้านลูกบาศก์เมตรโดยมีทั้งสิ้น 318 โครงการวงเงินลงทุนรวม 2.2 หมื่นล้านบาทแบ่งเป็นโครงการในจังหวัดจันทบุรี 42 โครงการ ที่สำคัญคือ โครงการอ่างเก็บน้ำคลองวัดโตนด โครงการอ่างเก็บน้ำคลองนางแมว จังหวัดชลบุรี 59 โครงการ ที่สำคัญคือโครงการอ่างเก็บน้ำมาบหวายโสม สำหรับจังหวัดระยองมีทั้งสิ้น 96 โครงการ ที่สำคัญคือโครงการผันน้ำอ่างเก็บประแสร์-หนองปลาไหล โครงการผันน้ำอ่างเก็บน้ำดอกกราย-หนองปลาไหล โครงการอ่างเก็บน้ำคลองโหล่ โครงการระบบส่งน้ำระบายน้ำและอาคารประกอบโครงการคลองใหญ่
3 ก.ย.	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ สั่งปรับแผนแก้ปัญหา 25 ลุ่มน้ำ โดยปีนี้เป็นต้นไป จึงตั้งโครงการเร่งด่วนมาเสนอและดำเนินการ โดยเฉพาะพื้นที่ในภาคตะวันออก
3 ก.ย.	นายกรัฐมนตรีสั่งให้หาแนวทางแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำในระบบอุตสาหกรรม โดยการนำน้ำเสียที่ผ่านระบบการบำบัดกลับมาใช้ใหม่ ซึ่งมอบหมายให้อิสทวอเตรียมศึกษา

ที่มา: รวบรวมโดยสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย 2549

1.1.1 สาเหตุของสถานการณ์การขาดแคลนน้ำภาคตะวันออก

จากการศึกษาด้านอุทกวิทยาของลุ่มน้ำในภาคตะวันออกพบว่า สภาพแวดล้อมเปลี่ยนแปลงไปจากที่เคยเกิดขึ้นในอดีต และปริมาณฝนมีแนวโน้มลดลง (รูปที่ 1.1) ประกอบกับสัมประสิทธิ์น้ำท่ามีแนวโน้มลดลง เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน สภาพของลำน้ำเสื่อมโทรม และขนาดของท่อลอดมีขนาดเล็กเกินไป นอกจากนี้การบริหารจัดการอ่างเก็บน้ำไม่สามารถปรับตัวได้ตามสถานการณ์ความต้องการน้ำที่เพิ่มมากขึ้นและสภาพพื้นที่เปลี่ยนแปลงไปได้ (กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี 2549) ซึ่งนำไปสู่การแย่งชิงน้ำระหว่างภาคเกษตรกรรมและภาคอุตสาหกรรมดังที่ปรากฏในช่วงกลางปี พ.ศ. 2548

ปริมาณน้ำที่เก็บกักในอ่างเก็บน้ำที่สำคัญในภาคตะวันออก โดยเฉพาะพื้นที่จังหวัดชลบุรี-ระยอง ในช่วง ปี พ.ศ. 2546-2548 ลดลงเรื่อยๆ และในช่วงตั้งแต่ต้นปี พ.ศ. 2548 พบว่าปริมาณน้ำในอ่างเก็บน้ำที่สำคัญ ได้แก่ อ่างเก็บน้ำบางพระ ดอกกราย และหนองปลาไหล ลดต่ำลงจนถึงระดับเก็บกักต่ำสุด เนื่องจากฤดูฝนของปี พ.ศ. 2547 สิ้นสุดเร็วกว่าปกติและเกิดภาวะฝนทิ้งช่วงเป็นเวลานาน ประกอบกับมีการใช้น้ำถึงวันละ 900,000 ลูกบาศก์เมตร

(จังหวัดชลบุรี 400,000 ลูกบาศก์เมตรต่อวัน จังหวัดระยอง 500,000 ลูกบาศก์เมตรต่อวัน) และค่อยๆ มีปริมาณน้ำเก็บกักเพิ่มมากขึ้นเมื่อเข้าสู่ฤดูฝน (รูปที่ 1.2 และตารางที่ 1.2) การลดลงของปริมาณน้ำในอ่างเก็บน้ำส่งผลให้เกิดภาวะขาดแคลนน้ำในพื้นที่จังหวัดชลบุรีและระยอง

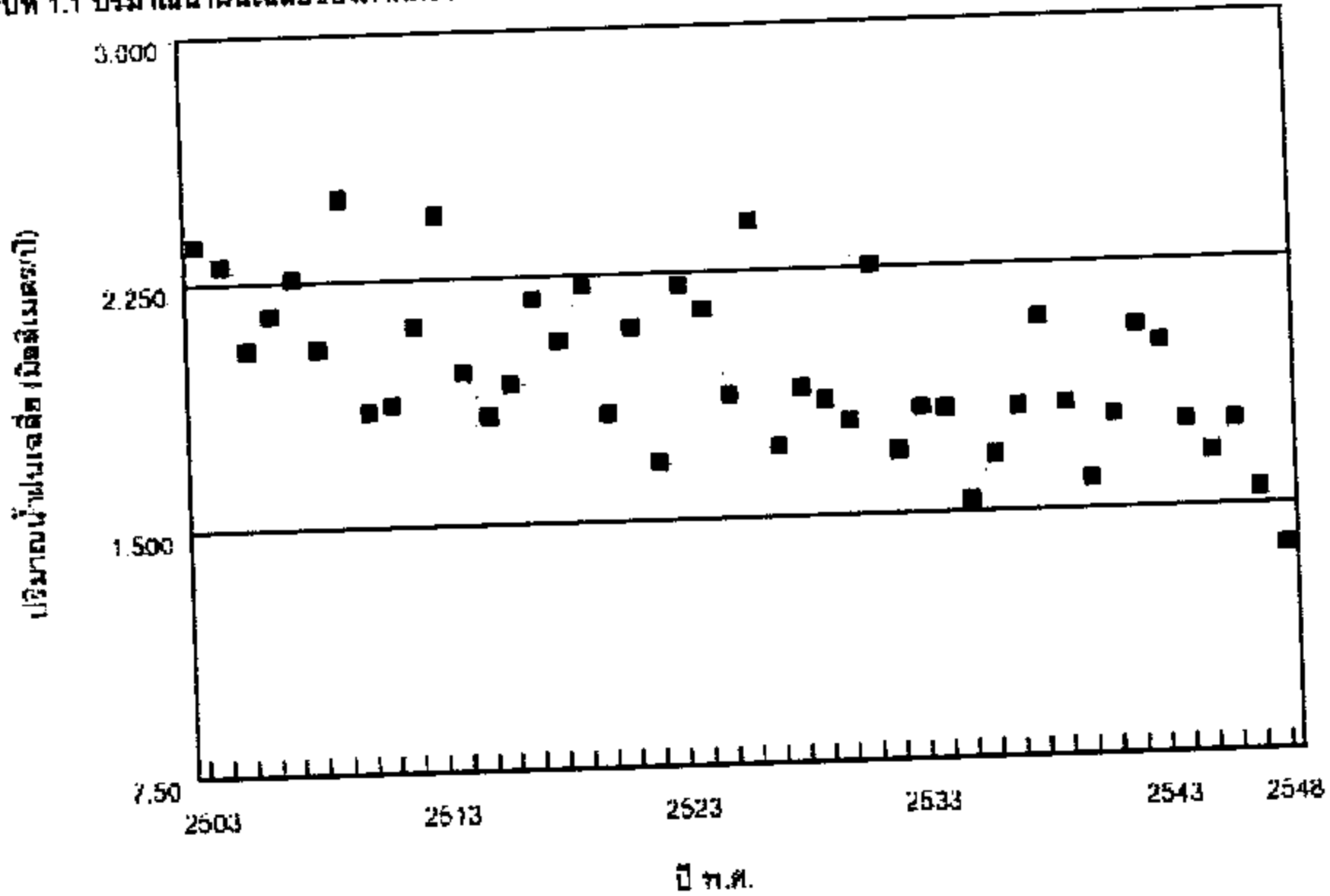
การขาดแคลนน้ำในครั้งนี้ส่งผลให้ราษฎรในภาคตะวันออก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสองจังหวัด คือ จังหวัดระยองและชลบุรี ได้รับความเดือดร้อนเป็นอย่างมาก และทำให้ภาคอุตสาหกรรมต้องลดกำลังการผลิตในภาคอุตสาหกรรมที่ต้องใช้น้ำลงร้อยละ 40

สถานการณ์ในอ่างเก็บน้ำที่สำคัญในภาคตะวันออกเมื่อวันที่ 1 กันยายน พ.ศ. 2548 พบว่ามีปริมาณกักเก็บประมาณ 252.8 ล้านลูกบาศก์เมตร หรือร้อยละ 22.3 ของความจุอ่างเก็บน้ำ ในพื้นที่จังหวัดชลบุรี-ระยองมีปริมาณน้ำกักเก็บประมาณ 53.2 ล้านลูกบาศก์เมตร โดยมีปริมาณน้ำใช้การได้เพียง 19.7 ล้านลูกบาศก์เมตร และเริ่มมีน้ำไหลลงอ่างเก็บน้ำเพิ่มขึ้น และเมื่อวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2549 พบว่าภาคตะวันออกมีปริมาณน้ำกักเก็บซึ่งจะเป็นปริมาณน้ำต้นทุนของปี พ.ศ. 2549 ประมาณ 1,178.7 ล้านลูกบาศก์เมตร หรือร้อยละ 71.1 ของความจุอ่างเก็บน้ำ โดยในพื้นที่จังหวัดชลบุรี-

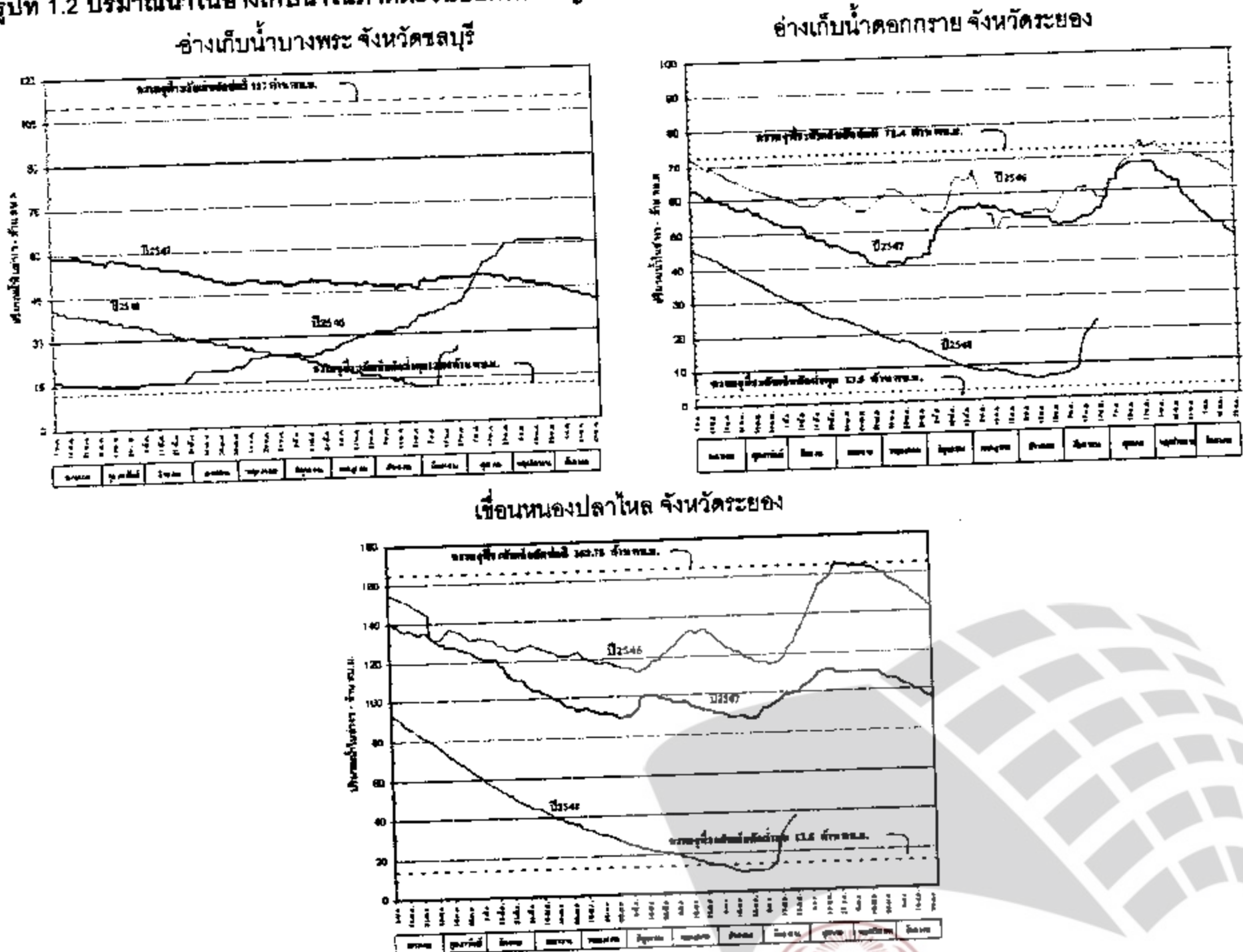
LIART

รูปที่ 1.1 ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปี พ.ศ. 2503-2547

ที่มา: ข้อมูลจากกรมอุตุนิยมวิทยา

รูปที่ 1.2 ปริมาณน้ำในอ่างเก็บน้ำในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่สำคัญ ปี พ.ศ. 2546-2548

ที่มา: สำนักชลประทานที่ 9 กรมชลประทาน 2548

ตารางที่ 1.2 สถานการณ์น้ำในอ่างเก็บน้ำที่สำคัญในภาคตะวันออก

หน่วย: ล้านลูกบาศก์เมตร

จังหวัด/ภาค	ความจุของอ่างเก็บน้ำ	1 กันยายน 2548			1 พฤศจิกายน 2548			1 มกราคม 2549		
		ปริมาณน้ำในอ่างฯ	ร้อยละของ ความจุอ่างเก็บ	ปริมาณน้ำใช้งานได้	ปริมาณน้ำในอ่างฯ	ร้อยละของ ความจุอ่างเก็บ	ปริมาณน้ำใช้งานได้	ปริมาณน้ำในอ่างฯ	ร้อยละของ ความจุอ่างเก็บ	ปริมาณน้ำใช้งานได้
ชลบุรี	188.13	20.33	10.81	3.82	65.73	34.94	49.22	93.57	49.74	74.07
ระยอง	540.75	32.86	13.00	15.87	346.32	64.04	306.33	428.63	79.27	388.64
ตราด	74.88	67.83	90.58	61.86	412.05	56.53	355.55	70.65	94.35	64.68
สระแก้ว	198.72	63.73	32.07	51.98	101.01	50.83	89.15	101.8	51.23	89.93
นครนายก	247.05	8.01	34.75	7.42	218.26	88.35	213.148	229.2	92.77	224.09
ฉะเชิงเทรา	373.13	49.36	13.23	11.03	233.80	62.66	195.468	220.78	59.17	182.45
จันทบุรี	10.00	7.64	76.37	6.64	10.44	104.40	9.44	9.94	99.43	8.94
ปราจีนบุรี	25.45	3.10	12.17	2.52	5.78	22.73	4.92	24.13	94.81	21.55
ภาคตะวันออก	1,658.11	252.85	22.26	161.13	1,056.82	63.74	937.184	1,178.70	71.09	1054.35

หมายเหตุ: ความจุของอ่างเก็บน้ำในภาคตะวันออกเท่ากับ 1,136 ล้านลูกบาศก์เมตร ในจังหวัดระยองเท่ากับ 252.6 ล้านลูกบาศก์เมตร และจังหวัดนครนายกเท่ากับ 23.0 ล้านลูกบาศก์เมตร เนื่องจากอ่างเก็บน้ำคลองประแสร์และคลองใหญ่ในจังหวัดระยอง และเขื่อนคลองท่าด่าน จังหวัดนครนายกยังไม่เริ่มเก็บน้ำ

ที่มา : สำนักชลประทานที่ 9 กรมชลประทาน 2549

ระยองมีปริมาณน้ำเก็บกักประมาณ 522.2 ล้านลูกบาศก์เมตร หรือร้อยละ 71.6 ของความจุของอ่างเก็บน้ำ ซึ่งน่าจะเพียงพอใช้งานตลอดฤดูแล้งของปี พ.ศ. 2549 หากไม่เกิดภาวะแล้งยาวนานผิดปกติ เช่นที่เกิดในปี พ.ศ. 2548 อีก (ตารางที่ 1.2)

ความต้องการน้ำในภาคตะวันออกเมื่อปี พ.ศ. 2544 มีประมาณ 2,968.2 ล้านลูกบาศก์เมตร ประกอบด้วยความต้องการน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค อุตสาหกรรม การชลประทาน และการรักษาสภาพนิเวศที่ย้ำน้ำ ประมาณการว่าในปี พ.ศ. 2564 ความต้องการน้ำในภาคตะวันออกจะเพิ่มขึ้นเป็น 5,996.9 ล้านลูกบาศก์เมตรต่อปี โดยความต้องการน้ำเพื่อการชลประทานมีปริมาณสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 79 รองลงมาเป็นความต้องการน้ำภาคอุตสาหกรรม ร้อยละ 10 ในขณะที่ความสามารถในการกักเก็บน้ำของอ่างเก็บน้ำต่างๆ ในภาคตะวันออกมีเพียง 1,658.1 ล้านลูกบาศก์เมตร (ตารางที่ 1.3)

สำหรับในพื้นที่จังหวัดชลบุรีและระยอง จากข้อมูลของกรมชลประทาน พบว่าในปี พ.ศ. 2548 มีความต้องการน้ำทั้งหมด 410.6 ล้านลูกบาศก์เมตรต่อปี โดยความต้องการน้ำเพื่ออุตสาหกรรมมีปริมาณสูงสุด คือสูงถึง 171.0 ล้านลูกบาศก์เมตร รองลงมา เป็นความต้องการน้ำเพื่อการประปา (อุปโภคบริโภค) 116.9 ล้านลูกบาศก์เมตร มีความต้องการน้ำเพื่อการเกษตรประมาณ 53.9 ล้านลูกบาศก์เมตร และความต้องการน้ำเพื่อรักษาระบบนิเวศ² ประมาณ 68.7 ล้านลูกบาศก์เมตร (ตารางที่ 1.4) และในอีก 18 ปีข้างหน้า (ปี พ.ศ. 2566) ปริมาณความต้องการน้ำในพื้นที่ชลบุรี-ระยองจะเพิ่มขึ้น

เป็น 774.7 ล้านลูกบาศก์เมตรต่อปี ในขณะที่ปัจจุบันอ่างเก็บน้ำที่สำคัญในพื้นที่จังหวัดชลบุรี-ระยองมีความสามารถในการเก็บกักน้ำเพียง 728.9 ล้านลูกบาศก์เมตรต่อปี จึงจำเป็นต้องมีการวางมาตรการในการจัดการทรัพยากรน้ำในภาคตะวันออกอย่างเหมาะสม มีประสิทธิภาพ และเป็นธรรมกับทุกภาคส่วน

1.1.2 การดำเนินงานของภาครัฐ

จากสถานการณ์การขาดแคลนน้ำในพื้นที่ที่พัฒนาโครงการชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก ส่งผลให้รัฐบาลดำเนินการแก้ไขวิกฤตที่เกิดขึ้นอย่างเร่งด่วน เนื่องจากนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่ที่มีความต้องการใช้น้ำในกระบวนการผลิตสูง โดยคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 29 มีนาคม พ.ศ. 2548 มอบหมายให้รองนายกรัฐมนตรีรับผิดชอบแก้ไขปัญหากลังและการบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ และได้มีมาตรการเร่งด่วน ในการจัดหาน้ำให้กับโรงงานในนิคมอุตสาหกรรมภาคตะวันออก 7 โครงการ (ตารางที่ 1.5) และได้มีการทำแผนหลวงบริเวณเหนืออ่างเก็บน้ำหนองปลาไหล และดอกกรายไปทั้งหมด 500 เทียว แต่ไม่ได้ผลเท่าที่ควร เนื่องจากพื้นที่ที่มีความชื้นต่ำ มีไอร้อนสูง ทำให้ต้องใช้สารเคมีที่มีประสิทธิภาพสูงกว่ามาตรฐานที่ใช้กัน

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 2 สิงหาคม พ.ศ. 2548 เห็นชอบแผนการบริหารจัดการและแก้ไขวิกฤตน้ำในภาคตะวันออกที่เสนอโดยรองนายกรัฐมนตรีที่รับผิดชอบการแก้ไขปัญหาวิกฤตน้ำภาคตะวันออก ประกอบด้วยสาระสำคัญ คือ ระเบียบเร่งด่วน ดำเนินการเพิ่มปริมาณ

² บริเวณปากแม่น้ำระยอง (คลองใหญ่) 43.52 ล้านลูกบาศก์เมตร
บริเวณปากแม่น้ำประแสร์ 25.20 ล้านลูกบาศก์เมตร

ตารางที่ 1.3 ความต้องการใช้น้ำเพื่อกิจกรรมต่างๆ ของภาคตะวันออก พ.ศ. 2544 และ 2564

หน่วย: ล้านลูกบาศก์เมตร

ลุ่มน้ำ	ความต้องการใช้น้ำปี พ.ศ. 2544					ความต้องการใช้น้ำปี พ.ศ. 2564				
	อุปโภคบริโภค	อุตสาหกรรม	ชลประทาน	รักษาระบบนิเวศ	รวม	อุปโภคบริโภค	อุตสาหกรรม	ชลประทาน	รักษาระบบนิเวศ	รวม
ปราจีนบุรี	19.4	32.4	1,481.6	78.0	1,611.3	23.3	128.4	2,372.0	78.0	2,601.6
บางปะกง	35.4	54.7	408.7	147.4	646.1	47.1	132.1	1,767.5	147.4	2,094.2
โตนเลสาบ	5.7	4.4	21.4	62.3	93.8	7.0	12.7	365.0	32.2	447.0
ชายฝั่งทะเลตะวันออก	69.5	93.3	248.9	205.2	617.0	98.9	301.1	248.9	205.2	854.1
รวม	130.0	184.8	2,160.6	492.9	2,968.2	176.4	574.2	4,753.4	482.9	5,996.9

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 2547

ตารางที่ 1.4 ปริมาณความต้องการน้ำในพื้นที่ชลบุรี-ระยอง ปี พ.ศ. 2546-2566

รายการ	ปริมาณความต้องการน้ำ (ล้าน ลบ.ม./ปี)					
	2546	2548	2551	2556	2561	2566
1. เพื่อการประปา (อุปโภคบริโภค)	102.40	116.86	131.30	156.00	177.10	202.10
2. เพื่อการอุตสาหกรรม	142.03	171.04	200.40	228.30	250.60	261.90
3. เพื่อการเกษตร	53.93	53.93	242.00	242.00	242.00	242.00
4. เพื่อรักษาระบบนิเวศห้วยน้ำ	68.72	68.72	68.72	68.72	68.72	68.72
รวมความต้องการน้ำทั้งหมด	367.08	410.55	642.50	659.00	738.50	774.70

ที่มา: สำนักชลประทานที่ 9 กรมชลประทาน 2548

น้ำให้แก่พื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออกจากแหล่งน้ำต้นทุนที่มีอยู่ระยะสั้นและปานกลาง ให้มีการลงทุนพัฒนาแหล่งน้ำและการกระจายน้ำของลุ่มน้ำภาคตะวันออก และอนุมัติงบประมาณลงทุนโครงการ/งานเร่งด่วน 13 โครงการ ในงบประมาณ 2,708.60 ล้านบาท (ตารางที่ 1.5) นอกจากนี้ คณะรัฐมนตรียังได้เห็นชอบกรอบแนวทางการดำเนินงานเพื่อการบริหารจัดการน้ำในลุ่มน้ำภาคตะวันออก 4 ลุ่มน้ำ รวมทั้งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาอัตราค่าน้ำที่เหมาะสมและคุ้มค่ากับการที่รัฐได้ลงทุนในการจัดหาน้ำให้เพียงพอ ตลอดจนพิจารณาสร้างทางเลือกและความมั่นคงให้กับผู้ใช้น้ำในพื้นที่ภาคตะวันออก และให้มีคณะกรรมการบริหารโครงการลุ่มน้ำภาคตะวันออก และเมื่อวันที่ 23 สิงหาคม พ.ศ. 2548 คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบมาตรการเสริมเพื่อแก้ปัญหาการขาดแคลนน้ำภาคตะวันออกอีก 8 โครงการ (ตารางที่ 2.5) โดยมีคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ 374/2548 แต่งตั้งคณะกรรมการดังกล่าว เมื่อวันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2548

คณะกรรมการบริหารโครงการลุ่มน้ำภาคตะวันออก ประกอบด้วยรองนายกรัฐมนตรีที่นายกรัฐมนตรีมอบหมาย เป็นประธาน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา กระทรวงเกษตรและสหกรณ์กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงมหาดไทย กระทรวงอุตสาหกรรม ผู้อำนวยการสำนักงานประปาอุตสาหกรรมและรองเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเป็นกรรมการ และรองเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติที่ได้รับมอบหมาย เป็นกรรมการและเลขานุการ โดยคณะกรรมการบริหารโครงการลุ่มน้ำภาคตะวันออกทำหน้าที่สำคัญ

คือ กำกับ ดูแล ติดตามการดำเนินการตามแผนงานแก้ไขปัญหการขาดแคลนน้ำในระยะเร่งด่วนและระยะยาว พิจารณารายละเอียดกรอบแนวทางการดำเนินงานเพื่อการบริหารจัดการน้ำ จัดลำดับความสำคัญของโครงการที่ต้องดำเนินการ พิจารณาปรับเปลี่ยนรายละเอียดของกิจกรรมการแก้ไขปัญหการขาดแคลนน้ำในระยะเร่งด่วนและระยะยาว พิจารณาให้มีการปรับอัตราค่าน้ำเพิ่มขึ้นให้เหมาะสมและคุ้มค่ากับที่รัฐได้ลงทุนในการจัดหาน้ำให้เพียงพอต่อการผลิตและบริการในเชิงพาณิชย์ และพิจารณาสร้างทางเลือกและความมั่นคงให้กับผู้ใช้น้ำในพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก โดยให้รายงานความก้าวหน้าต่อคณะรัฐมนตรีอย่างน้อยทุก 3 เดือน

จากการประชุมคณะกรรมการบริหารโครงการลุ่มน้ำภาคตะวันออก ครั้งที่ 1/2549 เมื่อวันที่ 20 มกราคม พ.ศ. 2549 คณะกรรมการฯ ได้มอบหมายให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์และฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการร่วมกันจัดทำประมาณการความต้องการน้ำและศักยภาพน้ำต้นทุนที่จะพัฒนาได้ในลุ่มน้ำภาคตะวันออกโดยไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสมดุลของระบบนิเวศ ทั้งนี้ ให้แล้วเสร็จภายใน 90 วัน เพื่อใช้ในการจัดทำแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำภาคตะวันออกในระยะยาว

นอกจากนี้ คณะรัฐมนตรีได้มอบหมายให้กรมชลประทานศึกษาโครงการเร่งด่วนเพิ่มเติม คือ โครงการพัฒนาลุ่มน้ำพระปรง (ต้นแม่น้ำบางปะกง) โดยก่อสร้างอ่างเก็บน้ำคลองพระสหัส ซึ่งเมื่อแล้วเสร็จจะสามารถเก็บน้ำได้ประมาณ 65 ล้านลูกบาศก์เมตร ซึ่งตั้งกึ่งอำเภอวังสมบูรณ์ และก่อสร้างฝายขวางในลำน้ำอีกจำนวน 2 ฝาย

ที่บ้านลานไผ่และบ้านโคกยาง อำเภอเขาฉกรรจ์ จังหวัดสระแก้ว อยู่ระหว่างการสำรวจออกแบบระยะเวลาก่อสร้างประมาณไม่เกิน 2 ปี (เป็นโครงการที่ไม่มีปัญหาด้านมวลชน แต่จะมีค่าเวนคืนที่ดิน บางส่วนของโครงการประมาณ 1,900 ล้านบาท)

แผนงานในส่วนของการชลประทาน ได้แก่ การสร้างอ่างเก็บน้ำ การขุดลอกอ่างเก็บน้ำ การเก็บน้ำในลำน้ำ การปรับปรุงระบบชลประทาน การป้องกันอุทกภัย รวมถึงการศึกษาเตรียมความพร้อมต่างๆ รวม 599 โครงการ วงเงิน 44,824.4 ล้านบาท (ไม่รวมกรมและกระทรวง อื่นๆ) คาดว่าจะสามารถส่งน้ำได้ประมาณ 1.6 ล้านไร่ มีปริมาณน้ำที่ ใช้ประโยชน์ได้ 3,198 ล้านลูกบาศก์เมตร (ที่ความจุ 1,979 ล้าน ลูกบาศก์เมตร)

ตารางที่ 1.5 โครงการแก้ไขปัญหาน้ำในภาคตะวันออก

โครงการ	วงเงินลงทุน (ล้านบาท)	การดำเนินงาน	
		แล้วเสร็จ	ยังไม่แล้วเสร็จ
1. งาน/โครงการที่ริเริ่มดำเนินการก่อน วันที่ 2 สิงหาคม พ.ศ. 2548			
1.1 จัดหาปริมาณน้ำบาดาลสำหรับอุปโภคบริโภคและอุตสาหกรรม 200,000 ลูกบาศก์เมตร ต่อวัน ในพื้นที่จังหวัดชลบุรีและระยอง	428	✓	
1.2 วางท่อส่งน้ำจากแม่น้ำบางปะกง-อ่างเก็บน้ำบางพระ 45 กิโลเมตร ส่งน้ำได้ 50 ล้าน ลูกบาศก์เมตรต่อปี	2,570	✓	
1.3 วางท่อส่งน้ำจากอ่างเก็บน้ำบางพระ-การประปาชลบุรี-การประปาพิทยา 3.6 กิโลเมตร ส่งน้ำ ได้ 18.5 ล้านลูกบาศก์เมตรต่อปี	38	✓	
1.4 ศึกษาผลกระทบสิ่งแวดล้อมอ่างเก็บน้ำคลองหลวง	10		✓
1.5 วางท่อผันน้ำแม่น้ำระยองเชื่อมต่อบริเวณท่อระบายน้ำ มาบตาพุดที่มาจากเทศบาลมาบตาพุด	350	✓	
1.6 วางท่อผันน้ำคลองทับมา-คลองน้ำจืด-นิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด พร้อมโรงสูบน้ำ ส่งน้ำได้ 12 ล้านลูกบาศก์เมตรต่อปี	70	✓	
1.7 วางท่อผันน้ำจากอ่างเก็บน้ำคลองใหญ่-อ่างเก็บน้ำหนองปลาไหล 3 กิโลเมตร ส่งน้ำได้ 16 ล้านลูกบาศก์เมตรต่อปี	151		✓
2. โครงการที่คณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบเมื่อวันที่ 2 สิงหาคม พ.ศ. 2548			
2.1 ขุดลอกคลองท่าลาด	207.2		✓
2.2 ก่อสร้างเสริมสันเขื่อนอ่างเก็บน้ำคลองสิียดสูงชัน 2 เมตร สามารถเพิ่มปริมาณน้ำได้ 95 ล้าน ลูกบาศก์เมตร	120		✓
2.3 โครงการผันน้ำจากแม่น้ำเจ้าพระยาเพื่อช่วยเหลือระบบประปาและอุตสาหกรรมจังหวัด ฉะเชิงเทรา (โครงการพระองค์ไชยานุจิตร) โดยก่อสร้างทำนบชั่วคราวและขยายประตูระบายน้ำ ตามลำน้ำ 4 แห่ง ขยายคลองยาว 4 กิโลเมตร ผันน้ำได้ 400,000 ลูกบาศก์เมตรต่อวัน	39	✓	
2.4 เพิ่มความจุอ่างเก็บน้ำดอกกราย และวางท่อผันน้ำจากอ่างเก็บน้ำดอกกราย-หนองปลาไหล	665		✓
2.5 วางท่อเชื่อมจากอ่างเก็บน้ำประแสร์-อ่างเก็บน้ำคลองใหญ่	1,692		✓
2.6 ยกระดับน้ำในแม่น้ำระยองระยะทาง 35 กิโลเมตร เพื่อการผันน้ำไปยังนิคมอุตสาหกรรม มาบตาพุด	490.6		✓
2.7 ก่อสร้างอ่างเก็บน้ำคลองสูงความจุ 4 ล้านลูกบาศก์เมตร พื้นที่ชลประทาน 2,500 ไร่	385		✓
2.8 ศึกษาสำรวจออกแบบเพิ่มปริมาณเก็บกักน้ำในคลองท่าลาด	15	✓	
2.9 ศึกษาวางท่อผันน้ำเพิ่มขึ้นอีก 1 ท่อ คู่ขนานกับท่อแม่น้ำบางปะกง-อ่างเก็บน้ำบางพระ 45 กิโลเมตร ส่งน้ำได้ 70 ล้านลูกบาศก์เมตรต่อปี	15	✓	

โครงการแก้ปัญหาภัยแล้งในส่วนความรับผิดชอบของบริษัท จัดการและพัฒนาทรัพยากรน้ำภาคตะวันออก จำกัด (มหาชน) (อีสต์ วอเตอร์)

- 1) โครงการขุดคลองชักน้ำอ่างเก็บน้ำหนองปลาไหล เพื่อชัก น้ำจากระดับกักเก็บสำรองมาใช้ 10 ล้านลูกบาศก์เมตร ดำเนินการแล้วเสร็จ (รอปิดคลองชักน้ำเมื่อถึงระดับ เก็บกักต่ำสุด (dead storage))
- 2) โครงการวางท่อส่งน้ำเพื่อผันน้ำจากแม่น้ำระยอง วางท่อเหล็ก เส้นผ่านศูนย์กลางขนาด 900 มิลลิเมตร เพื่อ ผันน้ำจากแม่น้ำระยอง เข้าสู่ระบบท่อของบริษัท ระยะ

ตารางที่ 1.5 (ต่อ)

โครงการ	วงเงินลงทุน (ล้านบาท)	การดำเนินงาน	
		แล้วเสร็จ	ยังไม่ แล้วเสร็จ
2.10 ศึกษาสำรวจ ออกแบบแนวทางผันน้ำช่วงฤดูฝนจากพื้นที่จังหวัดจันทบุรี-ตราดไปยังแหล่งกักเก็บน้ำจังหวัดระยอง	20		✓
2.11 ศึกษาออกแบบเพื่อเพิ่มความจุอ่างเก็บน้ำเขาระกำ อำเภอเมืองตราดและอำเภอแหลมงอบ จังหวัดตราด พร้อมระบบส่งน้ำไปยังเกาะช้าง 22 กิโลเมตร	25		✓
2.12 ศึกษาทบทวนโครงการอ่างเก็บน้ำไสน้อย-ไสนใหญ่ ความจุ 335 ล้านลูกบาศก์เมตร พื้นที่ชลประทาน 130,000 ไร่ อุบัติกอบริโภค 15,000ครัวเรือน ส่งน้ำให้นิคมอุตสาหกรรมภินทร์บุรีและนิคมอุตสาหกรรม 304	20		✓
2.13 ศึกษา สำรวจ ออกแบบอ่างเก็บน้ำมาบหวายโสมและอ่างเก็บน้ำห้วยไข่เฒ่า	25	✓	
3. โครงการตามมาตรการเสริมเพื่อแก้ปัญหาการขาดแคลนน้ำภาคตะวันออก (คณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบ เมื่อวันที่ 23 สิงหาคม พ.ศ. 2548)			
3.1 ก่อสร้างโครงการท่อระบายน้ำ (ทรบ.) นาดชาขวัญ ตำบลนาดชาขวัญ อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง	2	✓	
3.2 โครงการขุดลอกคลองควายชุดบ่อพร้อมก่อสร้างทำนบดินชั่วคราวและสูบน้ำเติมอ่างเก็บน้ำดอกกราย จังหวัดระยอง	2		✓
3.3 โครงการผันน้ำจากแหล่งน้ำคลองน้ำเย็นเดิมระบบส่งน้ำโครงการบ้านค่าย พร้อมเสริมสันฝายบ้านค่าย สูง 50 เซนติเมตร ตำบลหนองระลอก อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง	5		✓
3.4 โครงการระบบส่งน้ำด้วยท่ออ่างเก็บน้ำหนองปลาไหล-บ้านละหารใหญ่ พร้อมระบบสูบลกลับด้วยไฟฟ้า ตำบลละหาร ตำบลปลวกแดง อำเภอปลวกแดง ตำบลหนองระลอก อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง	270		✓
3.5 โครงการก่อสร้างสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าท้ายฝายบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง	บริษัท TPI	✓	
3.6 ท่อผันน้ำคลองหนองหัวเชื่อมต่อกับท่อดอกกราย-มาบตาพุด จังหวัดระยอง	East Water		✓
3.7 โครงการติดตั้งระบบโทรมาตร และสำรวจรูปตัดลำน้ำธรรมชาติที่เกี่ยวข้อง	2.85		✓
3.8 โครงการศึกษาบริหารจัดการน้ำลุ่มน้ำระยอง	2.85		✓

ที่มา: สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี 2549

ทางประมาณ 18 กิโลเมตร สามารถส่งน้ำได้ 120,000 ลูกบาศก์เมตรต่อวัน ดำเนินการแล้วเสร็จ

- 3) โครงการวางท่อส่งน้ำจากอ่างเก็บน้ำบางพระไปยังโรงกรองน้ำประปาชลบุรี วางท่อส่งน้ำ ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 710 มิลลิเมตร จากอ่างเก็บน้ำบางพระไปยังการประปาชลบุรี ระยะทาง 3.6 กิโลเมตร เพิ่มขึ้น 10,000 ลูกบาศก์เมตรต่อวัน และจากการประปาพิทยา เพิ่มขึ้น 40,000 ลูกบาศก์เมตรต่อวัน ดำเนินการแล้วเสร็จ
- 4) โครงการวางท่อส่งน้ำเพื่อผันน้ำจากแม่น้ำบางปะกงมาพื้นที่ชลบุรี วางท่อส่งน้ำ ขนาด 1,400 มิลลิเมตร จากแม่น้ำบางปะกง ระยะทาง 58 กิโลเมตร เพื่อเติมน้ำลงในอ่างเก็บน้ำบางพระ พร้อมทั้ง เพิ่มแรงดันและปริมาณน้ำเมื่อแล้วเสร็จจะสามารถส่งน้ำได้ 50 ล้านลูกบาศก์เมตรต่อปี คาดว่าจะเสร็จภายในสิ้นเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2549

โครงการพัฒนาแหล่งน้ำจังหวัดชลบุรี

อุปสรรคในการพัฒนาจังหวัด

พิสิฐ เกตุผาสุข เปิดใจพ่อเมืองชลบุรีกับการพัฒนาจังหวัด ปัญหาใหญ่ที่พบจากการกำหนดยุทธศาสตร์คือ 1. ปัญหาเรื่องแหล่งน้ำ จังหวัดชลบุรีมีจุดอ่อนที่การไม่มีแหล่งน้ำทางธรรมชาติเป็นของตนเอง อ่างเก็บน้ำที่สร้างขึ้นมาจะต้องอาศัยฝนที่ตกชุกมากจึงจะสามารถกักเก็บน้ำได้จำนวนมากถึง 70 ล้านลูกบาศก์เมตร ที่สำคัญปีนี้พืษขาดแคลนน้ำมาก เพราะระดับน้ำในอ่างไม่เต็ม แหล่งน้ำดิบที่มีอยู่ไม่เพียงพอต่อความต้องการอุปโภคและบริโภค รวมทั้งจำนวนโรงงานอุตสาหกรรม ภาคบริการต่างๆ ที่เพิ่มมากขึ้น ทำให้เราต้องหาน้ำจากที่อื่น และช่วงนี้ก็ได้อีสท์วอเตอร์เข้ามาลงทุนด้วยการนำน้ำจากอ่างเก็บน้ำหนองปลาไหล และอ่างเก็บน้ำประแสร์ จังหวัดระยอง เข้ามาผลิตน้ำประปาขายให้กับจังหวัดเพื่อทดแทน ในส่วนที่ขาดแคลน

การแก้ไขปัญหของจังหวัด ที่ผ่านมาระดับเราได้เสนอโครงการของบสนับสนุนจากรัฐ สร้างอ่างเก็บน้ำคลองหลวง ที่กิ่งอำเภอเกาะจันทร์ แต่ก็พบว่ามีการประท้วง ทำให้เจ้าของโครงการคือชลประทานต้องจ้างบริษัทที่ปรึกษามาศึกษาและวิจัยว่าจะสามารถดำเนินโครงการได้หรือไม่ ซึ่งหากพบว่าสามารถทำได้เราก็จะมีแหล่งรองรับปริมาณน้ำฝนเพิ่มขึ้น และนอกจากนั้นเรายังมีโครงการขยายแหล่งน้ำที่ขาดแคลนในหลายอำเภอ รวมทั้ง การขยายในพื้นที่อ่างเก็บน้ำบึงขยายที่อำเภอบ้านบึงให้สามารถเก็บน้ำได้เพิ่มขึ้นและ ยังจะสร้างโรงผลิตน้ำประปา ที่อ่างเก็บน้ำหนองคืออำเภอศรีราชา และสร้างโรงผลิตน้ำ ประปาแห่งที่ 2 ที่พัทยา และยังมีอีกหลายโครงการที่จะช่วยให้จังหวัดไม่ประสบปัญหา ขาดแคลนน้ำ 2. ปัญหาเรื่องเส้นทางคมนาคม เมื่อครั้งที่ท่านนายกรัฐมนตรีเดินทางมาตรวจราชการในจังหวัด เราก็ขอขยายผิวจราจร ทางเลียบเมือง (ทางหลวงหมายเลข 3) ซึ่งก็ได้งบประมาณแล้ว 700 ล้านบาทและจะเริ่มดำเนินการในปี นี้ ขณะเดียวกันก็จะเชื่อมทางหลวงพิเศษ (มอเตอร์เวย์) ไปพัทยา จาก 4 เลนเป็น 8 เลน งบประมาณ 2 พันกว่าล้านบาทและจะ ใช้เวลาดำเนินการประมาณ 2 ปี และยังมีเส้นทางโอเวอร์พาส ไปยังท่าเรือแหลมฉบัง ใช้งบประมาณ 200 ล้าน ส่วนของกรมทางหลวงเองก็มีแผนเชื่อมโยงเส้นทางต่างๆ มาสู่ จังหวัด ซึ่งในอนาคตการจราจรในพื้นที่ก็คงจะดีขึ้น(<http://www.chonburi108.com/person/popup.asp?id=46> สืบค้น ณ วันที่ 18 มีนาคม 2551 เวลา 15.51 น.)

จังหวัดชลบุรีเป็นจังหวัดหนึ่งที่ประสบปัญหาการขาดแคลนน้ำที่บริโภค และเพื่อการเกษตร โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระยะฝนทิ้งช่วง ด้วยเหตุนี้จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้นายสุหะ ถนอมสิงห์ และนายเล็ก จินดาสงวน เจ้าหน้าที่กรมชลประทานเข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน เมื่อวันที่ 12 พฤษภาคม 2525 ได้พระราชการกระแสพระราชดำริเกี่ยวกับงานชลประทานในจังหวัดชลบุรี ดังนี้ (<http://dnfe5.nfe.go.th/reign/king72/east/chonburi/king/project1.htm> สืบค้น ณ วันที่ 18 มีนาคม 2551 เวลา 15.51 น.)

1. สร้างอ่างเก็บน้ำตามลำน้ำสาขาต่าง ๆ ของคลองบ้านอำเภอเพื่อจัดหาน้ำให้ราษฎรในเขต
ลุ่มน้ำคลองบ้านอำเภอบางละมุง และอำเภอสัตหีบ ซึ่งมีพื้นที่ประมาณ 13,000 ไร่ ทั้งนี้ ควรดำเนินการก่อสร้างอ่างเก็บน้ำวัดญาณสังวรารามและอ่างเก็บน้ำเขาชีโอนเป็นอันดับแรกในปี 2525 ส่วนอ่าง
เก็บน้ำอื่น ๆ ควรดำเนินการโดยเร่งด่วนตามความเหมาะสมต่อไป นอกจากนี้ยังพระราชทานแผนที่
มาตราส่วน 1:50,000 ที่ทรงวางโครงการไว้ให้กรมชลประทานได้ประกอบการพิจารณา

2. อ่างเก็บน้ำคลองหลวง ความจุน้ำประมาณ 110 ล้านลูกบาศก์เมตร ที่กรมชลประทานจะ
ขอสร้างเชื่อมกับเก็บน้ำคลองหลวงชั้นที่พิกัด 47 PQQ 546 - 804 แผนที่มาตราส่วน 1:50,000
ระหว่าง 5234 และมีระบบส่งน้ำออกจากอ่างเก็บน้ำโดยตรงเพื่อส่งน้ำให้แก่พื้นที่เพาะปลูกประมาณ
32,000 ไร่ ตามโครงการที่วางไว้ได้ จุดประสงค์หลักที่ได้วางโครงการก็เพื่อจะได้ก่อสร้างอย่าง
ประหยัดและรวดเร็ว เป็นการแก้ปัญหาการขาดแคลนน้ำและยังช่วยบรรเทาอุทกภัยในฤดูน้ำอีกด้วย

โครงการอ่างเก็บน้ำคลองหลวง จังหวัดชลบุรี*

1. ความสำคัญของโครงการ

จากสภาพปัจจุบันของพื้นที่ด้านตะวันออกเฉียงเหนือของจังหวัดชลบุรี อันประกอบด้วยพื้นที่ลุ่มน้ำคลองหลวงกำลังประสบปัญหาขาดแคลนน้ำใช้เพื่อการเกษตรกรรม อุตสาหกรรม การอุปโภค บริโภค ซึ่งนับวันจะทวีความรุนแรงเป็นลำดับ ดังนั้นกรมชลประทานซึ่งเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการจัดหาแหล่งน้ำให้กับพื้นที่ต่างๆ โดยเฉพาะพื้นที่ชลประทานจึงได้กำหนดให้มีการศึกษาทบทวนความเหมาะสมและผลกระทบสิ่งแวดล้อม โครงการขึ้นโดยการพัฒนาแหล่งน้ำโดยการเก็บกักน้ำไว้ในลุ่มน้ำคลองหลวง จะให้ประโยชน์แก่พื้นที่ชลประทานเพาะปลูกในฤดูฝน 44,000 ไร่ และเพาะปลูกในฤดูแล้งอีก 996 ไร่ เป็นแหล่งน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคของประชาชนและชุมชนที่อยู่ในลุ่มน้ำ ตลอดจนเป็นแหล่งน้ำเพื่อการพัฒนาอุตสาหกรรมในบริเวณโครงการในอนาคต นอกจากนี้อ่างเก็บน้ำคลองหลวงยังสามารถผันน้ำไปยังอ่างเก็บน้ำบางพระเพื่อประโยชน์ในการเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมชายฝั่งภาคตะวันออกได้ด้วย อีกทั้งยังจะช่วยลดปัญหาการเกิดอุทกภัยในลุ่มน้ำคลองหลวงตอนล่าง และรักษาคุณภาพน้ำ

การศึกษาความเหมาะสมและผลกระทบสิ่งแวดล้อม โครงการอ่างเก็บน้ำคลองหลวง เพื่อกำหนดแผนการพัฒนาแหล่งน้ำในลุ่มน้ำคลองหลวง มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อพัฒนาแหล่งน้ำในลุ่มน้ำคลองหลวงให้เป็นแหล่งน้ำต้นทุนของการชลประทานในพื้นที่ที่อยู่ตอนล่างของโครงการ วัตถุประสงค์รองเพื่อประโยชน์ในการใช้แหล่งน้ำด้านการอุปโภคบริโภคและอุตสาหกรรมในพื้นที่ลุ่มน้ำคลองหลวง ตลอดจนเพื่อช่วยบรรเทาปัญหาอุทกภัยในพื้นที่ตอนล่าง นอกจากนี้ยังมีผลประโยชน์ด้านการประมง และการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวในอนาคต จากปัญหาและข้อจำกัดทางกายภาพเหล่านี้จึงได้เกิดโครงการศึกษาความเหมาะสมและผลกระทบสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบในการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำแห่งนี้

2. ความเป็นมาของโครงการ

ตามแผนพัฒนาอุตสาหกรรมของชาติ ณ บริเวณชายฝั่งทะเลด้านตะวันออกและแผนการพัฒนาด้านการเกษตรกรรม แผนการจัดหาน้ำใช้เพื่ออุปโภคและบริโภค โดยเฉพาะจังหวัดฉะเชิงเทรา จังหวัดชลบุรี และจังหวัดระยอง จำเป็นต้องมีน้ำสำรองไว้ใช้อย่างเพียงพอทั้งในระยะสั้นและระยะยาวเพื่อเป็นหลักประกันทางด้านแหล่งน้ำต้นทุนของนักลงทุนในอนาคต ด้วยเหตุนี้กรมชลประทานจึงได้พิจารณาหยิบยกโครงการศึกษา จัดทำแหล่งน้ำดิบขนาดใหญ่ ซึ่งดำเนินการโดย Japan International Cooperation Agency (JICA) ในโครงการพัฒนาแหล่งน้ำชายฝั่งทะเลตะวันออก (ระยะที่ 2) ที่ได้ศึกษาความเหมาะสมโครงการอ่างเก็บน้ำคลองหลวง ไว้แล้ว เมื่อเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2526 มาดำเนินการทบทวนและศึกษาเพิ่มเติมใหม่โดยมีการดำเนินโครงการดังนี้

*ที่มา : สำนักบริหารโครงการ กรมชลประทาน

- กันยายน 2535 กรมชลประทานจ้างที่ปรึกษาศึกษาความเหมาะสมและผลกระทบสิ่งแวดล้อมในบริเวณพื้นที่โครงการอ่างเก็บน้ำคลองหลวง
- มิถุนายน 2539 กรมชลประทานนำเสนอรายงานการศึกษาให้ สำนักนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ.)
- ตุลาคม 2539 สผ. แจ้งกรมชลประทานทราบมติการพิจารณาของคณะก.ผู้ชำนาญการ (คชก.) ให้กรมชลประทานปรับปรุงข้อมูลบางประเด็นที่ไม่ชัดเจน
- มีนาคม 2541 กรมชลประทานนำเสนอคำชี้แจงข้อมูลเพิ่มเติมให้ สผ.
- พฤษภาคม 2541 สผ. แจ้งกรมชลประทานทราบมติ คชก. ให้กรมชลประทานปรับปรุงเพิ่มเติม 14 ประเด็น เนื่องจากพิจารณาแล้วคำชี้แจงไม่ครบถ้วนตามมติ คชก.
- สิงหาคม 2542 กรมชลประทานนำเสนอคำชี้แจงข้อมูลเพิ่มเติมอีกครั้งให้ สผ.
- กรกฎาคม 2543 สผ. แจ้งกรมชลประทานทราบมติ คชก. ให้กรมชลประทานปรับปรุงข้อมูลที่ไม่ชัดเจน
- มีนาคม 2544 กรมชลประทานนำเสนอคำชี้แจงข้อมูลเพิ่มเติมให้ สผ.
- กรกฎาคม 2544 กรมชลประทานนำเสนอคำชี้แจงข้อมูลเพิ่มเติมให้ สผ.
- เมษายน 2545 สผ. แจ้งกรมชลประทานทราบมติ คชก. ให้กรมศึกษาเพิ่มเติมเรื่องปริมาณแมงกานีสและปรอทในน้ำให้ชัดเจน
- กันยายน 2545 กรมชลประทานนำเสนอคำชี้แจงข้อมูลเพิ่มเติมให้ สผ.
- ธันวาคม 2545 สผ. แจ้งกรมชลประทานให้ศึกษา soil-geochemistry บริเวณน้ำท่วมเพื่อหาแหล่งกำเนิดปรอทและแมงกานีส ก่อนนำเสนอ คชก.

เมษายน 2547 กรมชลประทานนำเสนอคำชี้แจงผลการศึกษาเพิ่มเติม

พฤษภาคม 2547 คณะกรรมการผู้ชำนาญการพิจารณารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมด้านพัฒนาแหล่งน้ำ (คชก.) ประชุมพิจารณาข้อชี้แจงของกรมชลประทาน และมีมติไม่เห็นชอบกับรายงานข้อมูลเพิ่มเติม โดยให้กรมชลประทานขอความร่วมมือจากสำนักทรัพยากรแร่ กรมทรัพยากรธรณี หรือว่าจ้างที่ปรึกษาที่มีความเชี่ยวชาญด้าน Soil-geochemistry เพื่อศึกษาหาแหล่งกำเนิดของปรอท แมงกานีส สารหนู (Arsenic) และพลวง (Antimony) ในบริเวณพื้นที่โครงการและต้นน้ำที่ไหลลงสู่อ่างเก็บน้ำคลองหลวง พร้อมเสนอมาตรการป้องกันและแก้ไขให้แล้วเสร็จภายใน 3 เดือน

กรกฎาคม 2548 กรมชลประทานดำเนินการจัดจ้างศูนย์วิจัยแห่งชาติด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมและของเสียอันตราย สถาบันวิจัยสภาวะแวดล้อม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ให้ยื่นข้อเสนอด้านเทคนิคของงานจ้างที่ปรึกษาในโครงการศึกษาเพิ่มเติมด้านธรณีเคมี อ่างเก็บน้ำคลองหลวง จังหวัดชลบุรี ต่อกรมชลประทาน เนื่องจากมีความชำนาญเฉพาะด้านนี้โดยตรง

สิงหาคม 2548 ยังไม่ได้รับการพิจารณาจัดสรรงบประมาณในปี 2548

เมษายน 2549 กรมชลประทานดำเนินการว่าจ้างศูนย์วิจัยแห่งชาติด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมและของเสียอันตราย สถาบันวิจัยสภาวะแวดล้อม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยเริ่มปฏิบัติงานตามสัญญาที่ จ.25/2549/ฝพพ.5 ตั้งแต่วันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2549 อายุสัญญา 240 วัน และครบกำหนดสัญญาวันที่ 24 ตุลาคม 2549

กุมภาพันธ์ 2550 คณะกรรมการผู้ชำนาญการฯ (คชก.) มีมติไม่เห็นชอบกับรายงานการศึกษาเพิ่มเติมด้านธรณีอ่างเก็บน้ำคลองหลวง จังหวัดชลบุรี โดยให้ศึกษาแหล่งกำเนิดของโลหะหนักให้พบพร้อมกำหนดมาตรการติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำที่ออกจากอ่างเก็บน้ำด้วย ทั้งนี้ให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน 2-3 เดือน

เมษายน 2550 สผ. แจ้งกรมชลประทานทราบมติ คชก. ไม่เห็นชอบกับผลการศึกษาเพิ่มเติมด้านธรณี โดยให้กรมชลประทานดำเนินการตามข้อคิดเห็นของ คชก. ทั้ง 3 ประเด็นให้ครบถ้วนสมบูรณ์โดยเร็ว

LI RT

กรกฎาคม 2550 กรมชลประทานนำเสนอเอกสารคำชี้แจงผลการศึกษาเพิ่มเติมให้ สผ.

กุมภาพันธ์ 2551 ศูนย์วิจัยแห่งชาติด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมและของเสียอันตราย สถาบันวิจัยสภาวะแวดล้อม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย แจ่งกำหนดส่งรายงานฉบับแก้ไข ขณะนี้กำลังดำเนินการเก็บและวิเคราะห์ตัวอย่างเพิ่มเติมเพื่อตอบคำถามตามมติ คชก. โดยคาดว่าจะดำเนินการทั้งหมดจะแล้วเสร็จภายในเดือนมีนาคม 2551

3. วัตถุประสงค์ของโครงการ

1. พัฒนาแหล่งน้ำสำหรับการชลประทาน
2. เพื่อเป็นแหล่งน้ำสำหรับอุปโภคและบริโภคและเพื่ออุตสาหกรรม

4. ที่ตั้งและลักษณะโครงการ

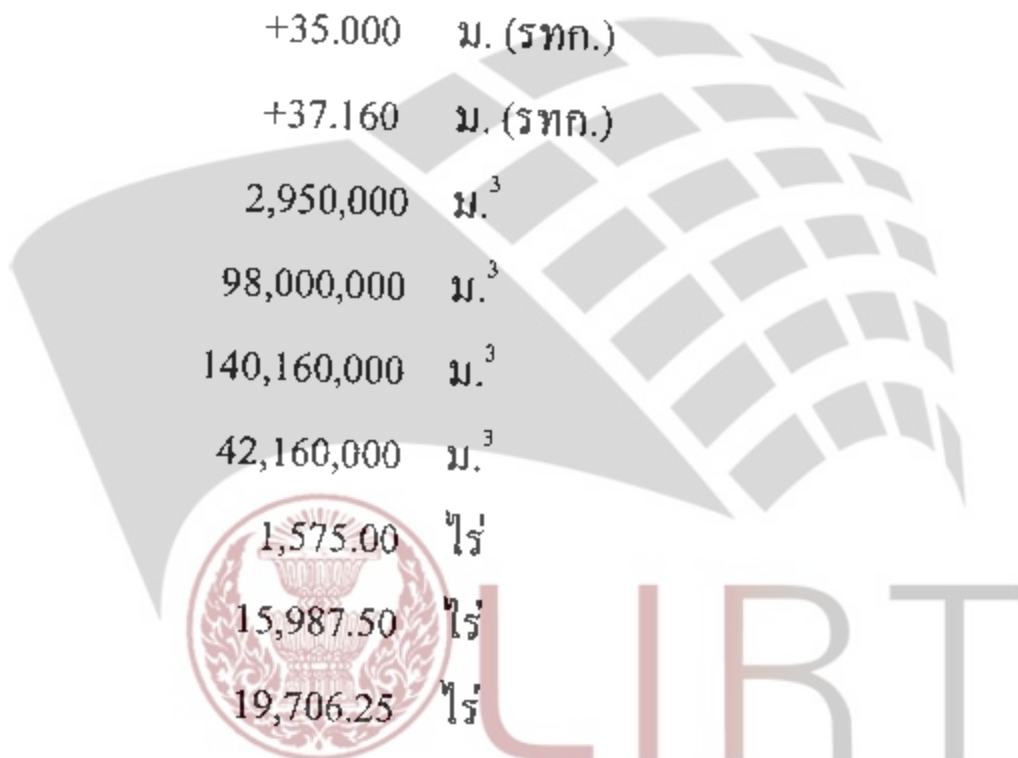
พื้นที่โครงการอ่างเก็บน้ำคลองหลวง บ้านคลอง ตำบลเกาะจันทร์ อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี เป็นโครงการเอนกประสงค์ที่ประกอบด้วย อ่างเก็บน้ำขนาดความจุ 98 ล้านลูกบาศก์เมตร และพื้นที่ชลประทาน 63,750 ไร่ โดยมีแนวเขื่อนอยู่ที่บริเวณเขานางนมที่ละติจูด $13^{\circ}-23'-00''$ เหนือ และลองจิจูด $101^{\circ}-22'-40''$ ตะวันออก ส่วนพื้นที่ชลประทานของโครงการครอบคลุมพื้นที่ตำบลวัดหลวง หนองปรือ ไร่หลักทอง หนองเหียง วังหิน บ้านช้าง นาเร็ก และท่าบุญมี อำเภอพนัสนิคมและอำเภอบ่อทอง จังหวัดชลบุรี รวมเนื้อที่ 63,750 ไร่ เท่ากับ 102 ตารางกิโลเมตร

สรุปโครงการอ่างเก็บน้ำคลองหลวง

1. ชื่อโครงการ อ่างเก็บน้ำคลองหลวง
ที่ตั้ง บ้าน บ้านคลอง ต. เกาะจันทร์ อ. พนัสนิคม (กิ่งอำเภอกะฉันทร์) จ. ชลบุรี
ที่ตั้งตามแผนที่ทหารมาตราส่วน 1:50,000 ลำดับชุดที่ L 7017 ระวังที่ 5235 I
Latitude $13^{\circ} 23' 00''$ เหนือ
Longitude $101^{\circ} 22' 40''$ ตะวันออก
ประเภทโครงการ อ่างเก็บน้ำ
2. สภาพอุทกวิทยา

พื้นที่รับน้ำไหลลงอ่าง		525	กม. ²
ฝนเฉลี่ยต่อปี (พ.ศ. 2508-2534)		1,155.0	ม.ม.
จำนวนวันที่ฝนตกเฉลี่ยต่อปี		121.6	วัน
อัตราการระเหยเฉลี่ยต่อปี (พ.ศ. 2504-2534)		1,728.2	ม.ม.
ความเร็วลมสูงสุด		90	กม./ชม.
ปริมาณน้ำไหลลงอ่างฯ ในเกณฑ์เฉลี่ย (พ.ศ. 2508-2534)		112.0	ล้าน ม. ³
	สูงสุด (พ.ศ. 2508)	292.0	ล้าน ม. ³
	ต่ำสุด (พ.ศ. 2517)	20.5	ล้าน ม. ³
ปริมาณน้ำนองสูงสุดในรอบ	100 ปี ประมาณ	960	ม. ³ /วินาที
	500 ปี ประมาณ	1,240	ม. ³ /วินาที
	1,000 ปี ประมาณ	1,460	ม. ³ /วินาที
3. อ่างเก็บน้ำ

ระดับน้ำที่องน้ำประมาณ		+25.700	ม. (รทก.)
ระดับ Dead Storage		+28.000	ม. (รทก.)
ระดับน้ำเก็บกัก		+35.000	ม. (รทก.)
ระดับน้ำนองสูงสุด		+37.160	ม. (รทก.)
ความจุอ่างฯ ที่ระดับ Dead Storage		2,950,000	ม. ³
ความจุอ่างฯ ที่ระดับน้ำเก็บกัก		98,000,000	ม. ³
ความจุอ่างฯ ที่ระดับน้ำนองสูงสุด		140,160,000	ม. ³
ความจุคของ Flood Surcharge		42,160,000	ม. ³
พื้นที่ผิวอ่างฯ ที่ระดับ Dead Storage		1,575.00	ไร่
พื้นที่ผิวอ่างฯ ที่ระดับน้ำเก็บกัก		15,987.50	ไร่
พื้นที่ผิวอ่างฯ ที่ระดับน้ำนองสูงสุด		19,706.25	ไร่

4. เขื่อนดิน (Dam)

4.1 เขื่อนดินหลัก (Main Dam) จำนวน 1 แห่ง

ประเภท Zone Earthfill Embankment

ระดับสันเขื่อน	+39.00	ม. (รทก.)
ความยาวสันเขื่อน	3,616.00	ม.
ส่วนที่สูงที่สุดประมาณ	13.30	ม.
ลาดทำนบดิน : ด้านเหนือน้ำ	1 : 3.25	
: ด้านท้ายน้ำ	1 : 2.50	
ส่วนที่กว้างที่สุดของฐานเขื่อนดินประมาณ	96.50	ม.
Rip-rap ด้านเหนือน้ำหนา	0.70	ม.
Bedding หนา	0.35	ม.
มี Berm กว้าง 10 ม. ที่ระดับ	+27.000	ม. (รทก.)
ความลึกของท้องร่องแกน	≥ 4.00	ม.
ปริมาตรดินถมเขื่อนดินประมาณ	2,100,000	ม. ³
ปริมาตรหินสำหรับ Rip-rap และ Fock Toe ประมาณ	113,200	ม. ³
ปริมาตรวัสดุกรองสำหรับเขื่อนดินประมาณ	100,000	ม. ³

4.2 เขื่อนดินรอง (Saddle Dam) จำนวน 1 แห่ง

ประเภท Zone Earthfill Embankment

ระดับสันเขื่อน	+39.000	ม. (รทก.)
ความกว้างสันเขื่อน	8.00	ม.
ความยาวสันเขื่อน	1,073.00	ม.
ส่วนที่สูงที่สุดประมาณ	6.50	ม.
ลาดทำนบดิน : ด้านเหนือน้ำ	1 : 3.25	
: ด้านท้ายน้ำ	1 : 2.50	
ส่วนที่กว้างที่สุดของฐานเขื่อนดินประมาณ	45.40	ม.
Rip-rap ด้านเหนือน้ำหนา	0.70	ม.
Bedding หนา	0.35	ม.
มี Berm กว้าง 10 ม. ที่ระดับ	+27.000	ม. (รทก.)
ความลึกของท้องร่องแกน	≥ 4.00	ม.
ปริมาตรดินถมเขื่อนดินประมาณ	63,000	ม. ³
ปริมาตรหินสำหรับ Rip-rap และ Fock Toe ประมาณ	17,750	ม. ³
ปริมาตรวัสดุกรองสำหรับเขื่อนดินประมาณ	4,000	ม. ³

LIRT

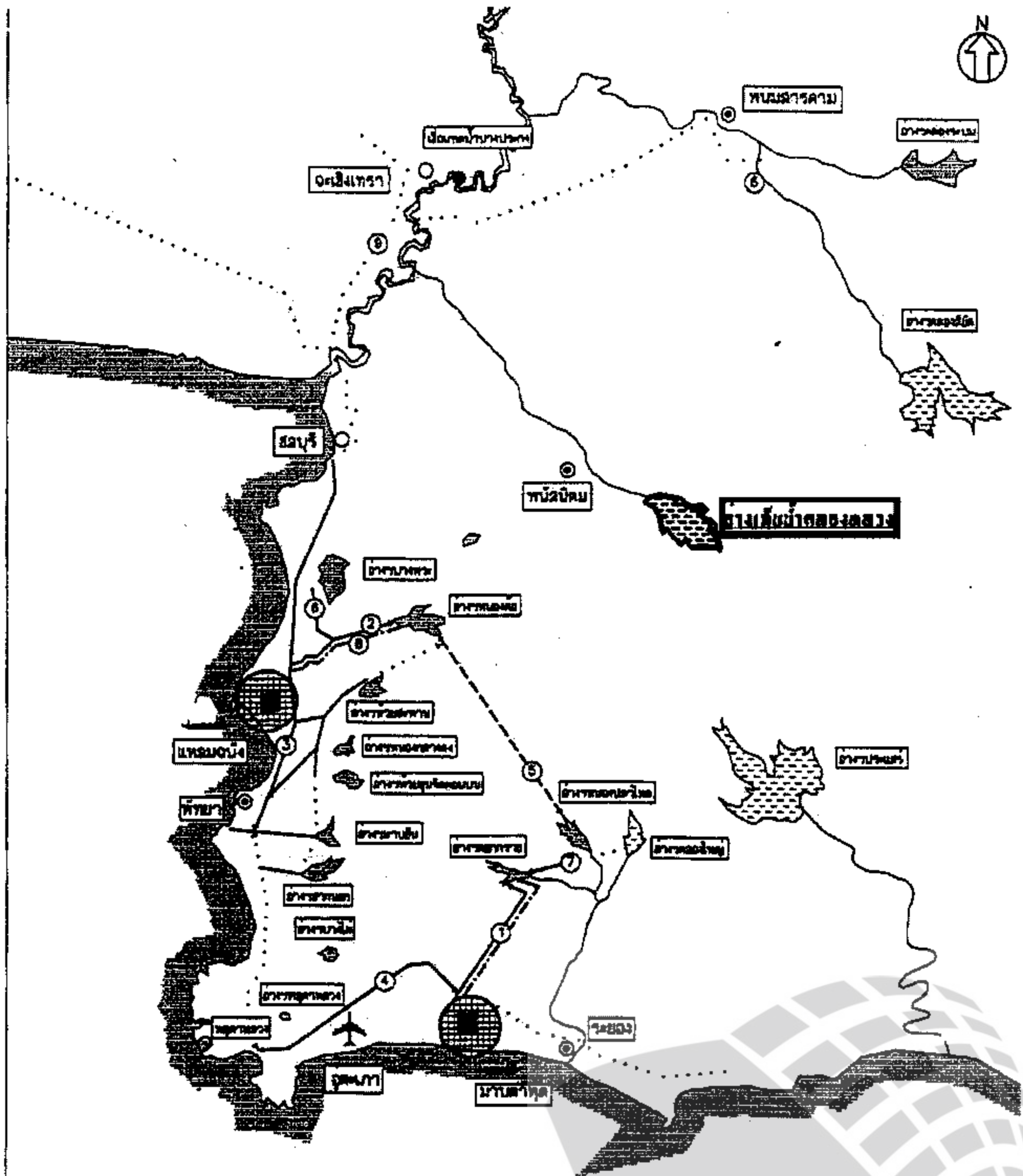
5. ทางระบายน้ำล้น (Service & Emergency Spillway) จำนวน 1 แห่ง
ที่ตั้ง กม. 0+040 ของเขื่อนดินหลัก
ชนิด Side Channel Spillway
สันอาคารชนิด Ogee สูง 1.00 ม. ยาว 120.0 ม.
ระดับ Spillway +35.500 ม. (รทก.)
ระดับน้ำนองสูงสุดประมาณ +37.100 ม. (รทก.)
ระบายน้ำสูงสุดได้ประมาณ (รอบ 500 ปี) 590.44 ม.³/วินาที
สำหรับการระบายน้ำในรอบ 1,000 ปี ต้องระบายล้นหน้าออกทาง River Outlet เป็นเวลา 9 วัน ลงสู่ระดับ +34.500 ม. (รทก.)
6. River Outlet จำนวน 1 แห่ง
ที่ตั้ง กม. 0+750 ของเขื่อนดินหลัก
ชนิดอาคารรับน้ำ Drop Inlet
ระดับสันอาคาร +30.000 ม. (รทก.)
ระดับน้ำใช้การต่ำสุด +31.000 ม. (รทก.)
ชนิดท่อระบายน้ำ Steel Liner หุ้มด้วยคอนกรีตเสริมเหล็กหนา 0.60 ม.
ขนาดของท่อระบายน้ำ 1 - Ø 2.40 · 95.00 ม.
อาคารสลายพลังงานชนิด Solid Bucket
ระบายน้ำสูงสุดประมาณ 30.00 ม.³/วินาที
7. ท่อส่งน้ำปากคลองสายใหญ่ (Outlet Work) จำนวน 2 แห่ง
ที่ตั้ง กม. 0+100 ของเขื่อนดินหลัก
ระดับธรณีท่อ +28.000 ม. (รทก.)
ชนิดท่อระบายน้ำ Steel Liner
ขนาดของท่อระบายน้ำ 1 - Ø 1.70 · 100.00 ม.
กำหนดให้ใช้ค่าชลภาวะของโครงการเท่ากับ 0.00014 ม.³/วินาที/ไร่
ปริมาณน้ำที่ส่ง 4.20 ม.³/วินาที/ไร่
- 7.1 ฝั่งขวา (Right Outlet Work) จำนวน 1 แห่ง
ที่ตั้ง กม. 2+370 ของเขื่อนดินหลัก
ระดับธรณีท่อ +28.000 ม. (รทก.)
ชนิดท่อระบายน้ำ Steel Liner
ขนาดของท่อระบายน้ำ 1 - Ø 1.80 · 100.00 ม.
กำหนดให้ใช้ค่าชลภาวะของโครงการเท่ากับ 0.00014 ม.³/วินาที/ไร่
ปริมาณน้ำที่ต้องส่ง 6.33 ม.³/วินาที

8.	ระบบส่งน้ำ ประกอบด้วย		
8.1	คลองส่งน้ำสายใหญ่ฝั่งซ้าย (LMC)		
	พื้นที่ชลประทาน	16,915	ไร่
	ความจุที่ปากคลอง	3.947	ม. ³ /วินาที
	ความยาวคลองส่งน้ำสายใหญ่	29.100	กม.
	จำนวนคลองซอย	2	สาย
	ความยาวคลองซอยรวม	5.200	กม.
	อาคารในคลองส่งน้ำ	107	แห่ง
8.2	คลองส่งน้ำสายใหญ่ฝั่งขวา (RMC)		
	พื้นที่ชลประทาน	27,085	ไร่
	ความจุที่ปากคลอง	6.32	ม. ³ /วินาที
	ความยาวคลองส่งน้ำสายใหญ่	30.800	กม.
	จำนวนคลองซอย	4	สาย
	ความยาวคลองซอยรวม	16.500	กม.
	อาคารในคลองส่งน้ำ	110	แห่ง
9.	ระบบระบายน้ำ		
	ความยาวรวมของคลองระบายน้ำ	50.000	กม.
	อาคารในคลองระบายน้ำ	48	แห่ง
10.	การใช้น้ำ		
	ประสิทธิภาพการชลประทานในฤดูฝน	60	%
	ฤดูแล้ง	50	%
	พื้นที่เพาะปลูกในฤดูฝนเกณฑ์เฉลี่ย	44,000	ไร่
	พื้นที่เพาะปลูกในฤดูแล้งเกณฑ์เฉลี่ย	996	ไร่
	สูงสุด	1,624	ไร่
	ต่ำสุด	0	ไร่
	ผันน้ำไปอ่างเก็บน้ำบางพระ ประมาณ	16	ล้าน ม. ³ /ปี
	ส่งน้ำเพื่อการอุปโภค-บริโภค และการอุตสาหกรรม	7.9	ล้าน ม. ³ /ปี
11.	การวิเคราะห์ทางด้านเศรษฐศาสตร์ (ปรับเป็นราคาปี 2542)		
	- ผลตอบแทนสุทธิมูลค่าปัจจุบัน (NPV)	494.41	ล้านบาท
	- ผลตอบแทนทางด้านเศรษฐศาสตร์ (EIRR)	14.38%	
	- ผลตอบแทนต่อค่าลงทุน (B/C)	1.21%	

LIART

	อ่างเก็บน้ำที่สร้างเสร็จแล้ว		ท่อส่งน้ำที่กำลังก่อสร้าง
	อ่างเก็บน้ำในโครงการในอนาคต		ท่อส่งน้ำระยะที่ 2
	ท่อส่งน้ำที่สร้างเสร็จแล้ว		ท่อส่งน้ำที่มีแผนภาพ

แสดงที่ตั้งโครงการทศของตตจ

บทความทางวิชาการ*

การยอมรับของประชาชนที่ถูกกำหนดเขตชลประทานในการก่อสร้างอ่างเก็บน้ำ :

ศึกษากรณีโครงการอ่างเก็บน้ำคลองหลวง กิ่งอำเภอเกาะจันทร์ จังหวัดชลบุรี

การศึกษาเรื่องการยอมรับของประชาชนที่ถูกกำหนดเขตชลประทานในการสร้างอ่างเก็บน้ำ โครงการอ่างเก็บน้ำคลองหลวง กิ่งอำเภอเกาะจันทร์ จังหวัดชลบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการกำหนดนโยบายพัฒนาแหล่งน้ำของรัฐ ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับนโยบายพัฒนาแหล่งน้ำของรัฐ และผลกระทบของการยอมรับและไม่ยอมรับที่มีผลต่อการดำเนินการของโครงการชลประทาน ตลอดจนเพื่อให้ข้อเสนอแนะในการเสริมสร้างการยอมรับของประชาชนที่ถูกกำหนดเขตชลประทาน การศึกษาจะใช้วิธีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีผู้ให้ข้อมูลในการศึกษาวิจัย 3 กลุ่ม คือ กลุ่มข้าราชการที่มีบทบาทในการบริหารในท้องถิ่นที่จะได้รับผลกระทบจากการก่อสร้าง กลุ่มเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบในการดำเนินการก่อสร้างโครงการ และกลุ่ม ผู้นำชุมชนและประชาชนที่อยู่อาศัยและมีที่ทำกินในบริเวณที่กำหนดเขตชลประทาน ใช้วิธีเก็บ ข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก นำมาวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาข้อสรุปในประเด็นต่าง ๆ แล้วจึงนำเสนอข้อมูลโดยการพรรณนาสรุปข้อมูล ซึ่งผลการศึกษาสามารถสรุปได้ดังนี้

1. ประชาชนเห็นด้วยที่จะให้มีการสร้างอ่างเก็บน้ำ จะมีประโยชน์มากกว่าผลเสียที่ต้องลงทุน เมื่อสร้างแล้วก็มีแต่กำไร เพราะไม่ต้องเสี่ยงงบประมาณไปกับการแก้ปัญหาภัยแล้งและน้ำท่วม
2. ประชาชนเห็นว่าหน่วยงานส่วนท้องถิ่นควรมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งน้ำด้วย
3. ประชาชนเห็นว่าการสร้างอ่างเก็บน้ำยังจัดสร้างช้าก็จะใช้งบประมาณสูงขึ้นทุกปี และยังส่งผลกระทบต่อการพัฒนาท้องถิ่นที่ควรจะมีเจริญก้าวหน้า เมื่อของงบประมาณเพื่อพัฒนาท้องถิ่นก็จะถูกตัดงบประมาณตลอด เพราะอยู่ในเขตที่จะมีการสร้างอ่างเก็บน้ำ
4. ประชาชนเห็นว่าการสร้างอ่างเก็บน้ำ หากได้รับการจัดสร้างอย่างถูกต้องและดำเนินการอย่างมีระบบ ก็จะเป็นประโยชน์ทั้งด้านการเกษตร ด้านอุตสาหกรรมและด้านอุปโภคบริโภค ตลอดจนจะเป็นแหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่น ซึ่งจะมีผลให้เศรษฐกิจของท้องถิ่นดีขึ้น
5. ประชาชนเห็นว่าการสร้างอ่างเก็บน้ำ เป็นการพัฒนาแหล่งน้ำที่ถาวร ซึ่งจะเป็นประโยชน์กับพื้นที่โดยรวม
6. การประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับรู้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับโครงการเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการยอมรับของประชาชน

*ที่มา : สุรศักดิ์ สุวรรณมณี. การยอมรับของประชาชนที่ถูกกำหนดเขตชลประทานในการก่อสร้างอ่างเก็บน้ำ :

ศึกษากรณีโครงการอ่างเก็บน้ำคลองหลวง กิ่งอำเภอเกาะจันทร์ จังหวัดชลบุรี. ปัญหาพิเศษหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารทั่วไป บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา, หน้า ๔๗-๕๐.

7. การจ่ายเงินค่าชดเชย เป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อการยอมรับของประชาชน เพราะทุกคนต้องการให้รัฐจ่ายค่าชดเชยด้วยความเป็นธรรมให้เป็นที่พอใจ

8. ผู้นำชาวบ้านและองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น เป็นปัจจัยสำคัญอีกปัจจัยหนึ่งที่จะชักนำชาวบ้านให้ยอมรับหรือต่อต้านการสร้างอ่างเก็บน้ำ

9. การยอมรับของประชาชน ทำให้การก่อสร้างโครงการสามารถเป็นไปตามแผนงานที่กำหนดไว้ แต่โครงการต้องดำเนินโดยเร่งด่วน มีแผนงานและขั้นตอนที่ชัดเจน เปิดเผยต่อสาธารณชนได้

10. การไม่ยอมรับของประชาชน จะทำให้การก่อสร้างโครงการล่าช้า การดำเนินงานยืดเยื้อ สิ้นเปลืองงบประมาณ เสียเวลากับการทำความเข้าใจกับประชาชน

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย เห็นได้ว่าประชาชนเห็นด้วยกับการกำหนดนโยบายพัฒนาแหล่งน้ำของรัฐด้วยการสร้างอ่างเก็บน้ำ เพราะเป็นการพัฒนาแหล่งน้ำที่ถาวร ซึ่งจะเป็นประโยชน์กับประชาชนในพื้นที่และโดยรวม ทั้งในด้านการเกษตร ด้านอุตสาหกรรม และด้านอุปโภคบริโภค ตลอดจนจะเป็นแหล่งท่องเที่ยวของท้องถิ่นอีกด้วย การประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับรู้ข้อมูลประโยชน์ที่จะได้รับ โดยใช้ผู้นำชาวบ้านและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ประสานระหว่างหน่วยงานที่รับผิดชอบกับประชาชนในพื้นที่ เพื่อทำความเข้าใจกับประชาชนให้เกิดทัศนคติที่ดีต่อโครงการ ซึ่งจะส่งผลต่อการยอมรับของประชาชน เพราะการจ่ายเงินค่าชดเชยเพียงอย่างเดียว ไม่เพียงพอต่อการที่จะให้ประชาชนบางส่วนยอมรับได้กับการที่จะต้องอพยพโยกย้ายถิ่นฐานที่อยู่อาศัยและที่ทำกินมายาวนาน หากมีการต่อต้านก็จะทำให้การก่อสร้างโครงการล่าช้า ต้องเสียเวลาเสียงบประมาณกับการทำความเข้าใจกับประชาชน

ข้อเสนอแนะ

เชิงนโยบาย

จากผลการวิจัย พบว่า การประชาสัมพันธ์และบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องที่มีผลต่อการยอมรับของประชาชนในการสร้างอ่างเก็บน้ำ ซึ่งจะส่งผลให้นโยบายที่ปฏิบัติเกิดผลสำเร็จหรือล้มเหลวเกิดขึ้นได้ จึงถือว่ามีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. การกำหนดนโยบายและการตัดสินใจ ควร มีหน่วยงานในระดับท้องถิ่นเข้าร่วมด้วย เพื่อช่วยแก้ไขปัญหาในการนำนโยบายนั้น ไปปฏิบัติ
2. นโยบายนั้น ควรให้เจ้าหน้าที่ทุกคนที่เกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการดำเนินการ เพื่อให้เกิดความประสานความสัมพันธ์และร่วมรับผิดชอบต่อนโยบาย

3. กรมชลประทาน ควรทำความเข้าใจกับประชาชนในพื้นที่ที่ได้รับข่าวสารข้อมูลที่ชัดเจนเกี่ยวกับโครงการ
4. กรมชลประทาน ควรกำหนดขั้นตอนการดำเนินงานที่ชัดเจนให้ประชาชนได้รับรู้
5. ก่อนดำเนินโครงการควรทำการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนที่ได้รับผลกระทบก่อนจึงตัดสินใจ
6. การกำหนดราคาค่าทดแทน ควรให้ผู้ชายมีสิทธิหรือมีส่วนร่วมในการกำหนดราคาค่าทดแทนโดยตรง

เชิงปฏิบัติการ

จากผลการวิจัย พบว่า ผู้นำชุมชนและองค์การบริหารส่วนตำบลมีบทบาทสำคัญในการประสานงานระหว่างหน่วยงานที่รับผิดชอบกับประชาชนในพื้นที่ และสามารถชี้แนะให้ชาวบ้านยอมรับหรือต่อต้านโครงการนี้ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ผู้นำชุมชนและองค์การบริหารส่วนตำบลต้องเป็นส่วนหนึ่งของโครงการในการชี้แนะประชาชนในพื้นที่
2. ต้องทำความเข้าใจกับชาวบ้านและคอยรักษผลประโยชน์ให้กับโครงการหรือรัฐ
3. ต้องเป็นตัวแทนของประชาชนในพื้นที่ในการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
4. การดำเนินงานของโครงการต้องโปร่งใส เปิดเผย ตรวจสอบได้
5. ประชาชนในพื้นที่ต้องมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของโครงการ
6. องค์กรเอกชนสามารถตรวจสอบการดำเนินงานของโครงการได้

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. เพื่อช่วยให้การศึกษาของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และการศึกษาในการศึกษาต่อไปของโครงการนี้และโครงการอื่นๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคตมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น และสามารถลดความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในสังคม จึงควรที่จะมีการศึกษาการยอมรับของประชาชนที่ถูกเขตชล-ประทานในการสร้างอ่างเก็บน้ำทุกโครงการควบคู่ไปกับการศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการ
2. ควรที่จะขยายขอบเขตการศึกษาให้ครอบคลุมประชาชนที่จะได้รับผลกระทบในพื้นที่ที่จะทำการก่อสร้างทุกครัวเรือน
3. ควรศึกษาการยอมรับของประชาชนที่ถูกกำหนดเขตชลประทานในการสร้างอ่างเก็บน้ำ ในการวิจัยเชิงปริมาณเสริมคุณภาพเพื่อที่จะอธิบายการยอมรับของกลุ่มประชาสังคมได้อย่างลึกซึ้งและกว้างขวางมากยิ่งขึ้น

ข่าวจากสื่อมวลชน

อ่างเก็บน้ำ"คลองหลวง" ผันกลางวัน...ของคนชลบุรี?

มติชน : ชาว จ.ชลบุรี ได้ยื่นชื่ออ่างเก็บน้ำคลองหลวง ที่จะสร้างในท้องที่ ต.ท่าบุญมี กิ่ง อ. เกษะจันทร์ จ.ชลบุรี มานานแล้ว เพราะกรมชลประทานมีแผนจะก่อสร้างตั้งแต่ปี 2508 เพื่อแก้ปัญหาอุทกภัยและขาดแคลนน้ำ แต่โครงการเงียบหายไป

ต่อมาความทราบถึงพระเนตรพระกรรณ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จึงมีพระราชดำรัสเกี่ยวกับโครงการเมื่อวันที่ 12 พฤษภาคม 2525 โดยให้สานต่อ สำนักกรมชลประทานที่ 9 รับสนองพระราชดำริ จัดจ้างบริษัทศึกษาผลกระทบในปี 2526 และปี 2534 คณะรัฐมนตรี(ครม.) มีมติเห็นชอบ

ผลการศึกษาโครงการ พบว่าจะใช้พื้นที่ 19,000 ไร่ เก็บกักน้ำได้ 98-140 ล้านลูกบาศก์เมตร งบประมาณ 3,716.63 ล้านบาท ซึ่งเวนคืนที่ดินไปแล้วบางส่วน หลังจากนั้นก็ถูกปล่อยให้รกร้างว่างเปล่า จนวันที่ 8 เมษายน 2547 พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี เดินทางมาดูงานใน จ.ชลบุรี เพื่อแก้ปัญหาการขาดแคลนน้ำท่ามกลางความเจริญเติบโตของอุตสาหกรรม การท่องเที่ยว และเกษตรกรรม พ.ต.ท.ทักษิณเห็นชอบกับโครงการอีกครั้ง และกำชับให้หน่วยงานที่รับผิดชอบเร่งดำเนินการโดยเร็ว

นายประมวล เอมเปีย ประธานชมรมอนุรักษ์น้ำ ธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม อ.พนัสนิคม ที่ก่อตั้งมาตั้งแต่ปี 2534 จึงเร่งประสานหน่วยงานรับผิดชอบสานต่อให้เป็นรูปธรรม ด้วยการตั้งกระทู้ถาม พ.ต.ท.ทักษิณ ผ่านทางนายโพธิพงษ์ ล่ำซำ ส.ส.ประชาธิปัตย์ รวมทั้งติดตามความคืบหน้าจากนายสุวิทย์ คุณกิตติ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แต่คำตอบ คือ "ไม่มี ความคืบหน้า" ล่าสุดต้องพยายามล่ารายชื่อประชาชน 50,000 คน เพื่อนำขึ้นทูลเกล้าฯถวายพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงทราบว่า โครงการยังเป็นที่ต้องการของชาวชลบุรี นายประมวลกล่าวว่า บริเวณเขานางนมที่จะใช้ก่อสร้างอ่างเป็นป่าโปร่ง มีประชาชนอาศัยอยู่น้อยมาก ทุกคนพร้อมให้เวนคืนเพื่อสร้างอ่างเก็บน้ำ เพราะเป็นพระราชดำริ ทุกคนพร้อมที่จะสนองเพื่อประโยชน์โดยรวม จึงได้แต่รอว่าเมื่อไหร่รัฐบาลจะสานต่อ เพราะโครงการริเริ่มมาร่วม 40 ปี จึงเป็นที่น่าเสียดาย คาดว่าจะได้รายชื่อ 5 หมื่นคน และทูลเกล้าฯถวายราวเดือนกันยายนนี้

นายประจวบ สืบญาติ ชาว ต.ท่าบุญมี กล่าวว่า ประชาชนส่วนใหญ่ไม่คัดค้าน เพราะต้องการอ่างเก็บน้ำ ตนได้ค่าเวนคืนที่ดินมาแล้วส่วนหนึ่ง ขณะนั้นไร่ละ 1,200 บาท อยากให้รัฐบาลประกาศเลยว่าจะสร้างหรือไม่สร้าง

นายประจวบ มิ่งสอน นายกองจัดการบริหารส่วนตำบล(อบต.)เกษะจันทร์ กล่าวว่า อ่างเก็บน้ำคลองหลวงน่าจะเกิดขึ้น เพราะพื้นที่ดังกล่าวเป็นลุ่มน้ำ ปริมาณน้ำมาก ช่วงฤดูฝนน้ำหลาก ฤดูแล้ง

ไม่มีน้ำเพราะไม่มีที่กักเก็บ ไหลลงทะเลหมด หากสร้างได้ ประชาชนทั้ง จ.ชลบุรี จะมีแหล่งน้ำที่สมบูรณ์แห่งหนึ่ง

นายภิญโญ ตันวิเศษ นายกองจัดการบริหารส่วนจังหวัด(อบจ.)ชลบุรี กล่าวว่า รับตำแหน่งนายก อบจ.เมื่อ 5-6 ปีที่ผ่านมา ได้ยืนยันมาตลอดว่าพร้อมให้การสนับสนุน อ่างเก็บน้ำบางพระก็ประสบปัญหาน้ำไม่ไหลลงอ่าง ทำให้มีน้ำไม่พอผลิตน้ำประปา ต้องซื้อน้ำจากบริษัทเอกชน อบจ.จึงได้เสนอยุทธศาสตร์จังหวัดสร้างอ่างเก็บน้ำคลองหลวง ผู้ว่าราชการจังหวัดก็เห็นชอบและสนับสนุน จึงไม่เข้าใจว่าหน่วยงานที่รับผิดชอบทำอะไรอยู่

"คิดแต่บอกว่าจะสร้างปีนั้นปีนี้ ทำให้มีการปั่นราคาที่ดิน เว้นคืนไปแล้วนับพันไร่ก็ไม่ทำอะไร อบจ.ก็พร้อมที่จะสนับสนุนเครื่องจักรกล หากยังเฉยกันแบบนี้ อีก 10 ปีชลบุรีอาจไม่มีน้ำใช้ก็ได้" เมื่อวันที่ 20 กรกฎาคมที่ผ่านมา การประชุมคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ นายสมควร นกหงษ์ ประธานหอการค้าจังหวัด ให้ความเห็นว่า ทำอย่างไรก็ได้ อยากให้เกิดขึ้นเร็วๆ เพราะในอนาคตมีผู้ต้องการใช้น้ำจำนวนมาก ตอนนี้มีกระแสข่าวเก็งกำไรที่ดินไร่ละ 2 แสนบาท จึงต้องการให้ออกกติกาวางเวนคืน ขอให้รัฐบาลกล้าตัดสินใจ ก่อนจะสายเกินแก้ เมื่อเกิดปัญหาขาดแคลนน้ำ ผู้ว่าราชการจังหวัดจึงส่งเรื่องผ่านทางสำนักกรมชลประทานที่ 9 ถึงกรมชลประทานให้เร่งรัด โดยเฉพาะศึกษาผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมให้เร็วที่สุด และจะรายงาน พ.ต.ท.ทักษิณทราบอีกทาง 40 ปียังไม่มีแม้แต่ "หัวงาน" หรืออ่างเก็บน้ำคลองหลวง จะเป็นได้แค่ "ฝั้นกลางวัน" ของ "ชาวชลบุรี" ทั้งที่มี "พระราชดำรัส" ถึงอ่างแห่งนี้มา 22 ปีแล้วก็ตาม (30 สิงหาคม 2547)

ที่มา : http://www.environnet.in.th/news/news_detail.asp?id=980 สืบค้น ณ วันที่ 18 มีนาคม 2551 เวลา 15.45 น.

จุฬาฯ สรุปลงแล้วอ่างเก็บน้ำคลองหลวงไม่มีอันตรายจากสารปนเปื้อน

จุฬาฯ สรุปลงผลการศึกษาและตรวจสอบ ตะกอนดินท้องน้ำ พื้นที่ที่จะสร้างอ่างเก็บน้ำหลวง ออกแล้ว พบโลหะหนักไม่กระทบกับการสร้างอ่าง แต่ต้องเฝ้าระวังคุณภาพน้ำอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง

โครงการก่อสร้างอ่างเก็บน้ำคลองหลวง กิ่งอำเภอเกาะจันทร์ จังหวัดชลบุรี ซึ่งมีข้อโต้แย้งกันมา 40 กว่าปีแล้วยังไม่ได้สร้างได้ เพราะปัญหาต่างๆ โดยเฉพาะผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ล่าสุดคณะศึกษาเพิ่มเติมด้านธรณีอ่างเก็บน้ำคลองหลวง โดยศูนย์วิจัยแห่งชาติด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมและของเสียอันตราย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้สรุปลงผลการศึกษาวิจัย ให้ภาครัฐ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและประชาชน โดยมีอดีตสมาชิกสภาผู้แทนฯ ในพื้นที่ ส่วนราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ประชาชน ร่วมรับฟังการสรุปรายงานการศึกษาเพิ่มเติมด้านธรณีอ่างเก็บน้ำคลองหลวงเมื่อเร็วๆ นี้

LIART

ผศ.ดร.จักรพันธ์ สุทธิรัตน์ ผู้จัดการโครงการศูนย์วิจัยแห่งชาติด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม และของเสียอันตราย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กล่าวว่า ที่ผ่านมามีกรมชลประทานได้ว่าจ้างให้ศูนย์ฯ ทำการศึกษา เรื่องสารปนเปื้อนในดินและแหล่งแร่ ในบริเวณโครงการที่จะก่อสร้างอ่างเก็บน้ำคลองหลวง ก่อนที่จะก่อสร้างอ่างเก็บน้ำคลองหลวง ซึ่งขณะนี้ได้ศึกษาในเรื่องธรณีเคมีทางด้านตะกอนต่างๆ ในพื้นที่ และในส่วนของน้ำ คุณภาพน้ำ และอัตราการละลายต่างๆ เสร็จเรียบร้อยแล้ว

ผลการศึกษาโดยสรุปแล้ว พบตัวโลหะบางชนิด โดยเฉพาะสารหนูในฝั่งตะวันออก ซึ่งอยู่ในพวกตะกอนท้องน้ำ และดิน แต่ส่วนใหญ่แล้วการศึกษาพบว่า อัตราของสารที่จะลงมาในน้ำค่อนข้างต่ำ และไม่พบว่าน้ำในพื้นที่มีการปนเปื้อนของสารหนูอย่างเป็นที่น่าต้องเป็นห่วง เพราะฉะนั้นโดยผลจากการศึกษาครั้งนี้ คิดว่าน่าจะสร้างอ่างเก็บน้ำได้ โดยมีผลกระทบต่อปนเปื้อนน้อยมาก

อย่างไรก็ตาม เมื่อพบว่าแหล่งที่อาจจะเป็นปัญหา ดังนั้นก็ไม่ควรละเลยของมาตรการในการป้องกัน แก้ไขในกรณีที่สร้างเขื่อน และเมื่อสร้างอ่างเก็บน้ำแล้ว แต่ต้องมีการเฝ้าระวังและตรวจสอบคุณภาพน้ำอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง เนื่องจากเป็นห่วงในเรื่องของน้ำใต้ดินที่อาจจะส่งผลกระทบต่อ น้ำในอ่างได้

ด้าน นายประมวล เอมเปีย ประธานชมรมอนุรักษ์น้ำธรรมชาติ และอดีต ส.ว.จังหวัดชลบุรี กล่าวว่า ที่ผ่านมามันเองก็เชื่อมาตลอดว่าอ่างเก็บน้ำคลองหลวง คงไม่มีสารก่อให้เกิดอันตรายต่อประชาชน เพราะที่ผ่านมายังไม่มีประชาชนบริเวณดังกล่าวเสียชีวิต หรือมีอาการโรคที่เกี่ยวข้องกับความผิดปกติจากการบริโภคน้ำในพื้นที่ดังกล่าว และได้พยายามผลักดันมาโดยตลอด

ทั้งนี้ เพราะเมื่ออ่างเก็บน้ำดังกล่าวแล้วเสร็จจะทำให้เกิดประโยชน์จะเกิดกับประชาชนทุกฝ่าย เพราะปัจจุบันจังหวัดชลบุรีกำลังเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว ทั้งเป็นเมืองท่องเที่ยวที่สำคัญ ปริมาณน้ำจากอ่างเก็บน้ำบางพระก็ไม่เพียงพอ

อนึ่ง โครงการก่อสร้างอ่างเก็บน้ำคลองหลวง เป็นโครงการเพื่อแก้ไขปัญหา การขาดแคลนน้ำอุปโภคบริโภคของจังหวัดชลบุรี มานานกว่า 40 ปี โดยโครงการดังกล่าวอยู่ในพื้นที่ตำบลท่าบุญมี กิ่งอำเภอเกาะจันทร์ ซึ่งมีพื้นที่ดำเนินการ 44,000 ไร่ สามารถกักเก็บน้ำได้ทั้งหมด 98 ล้านลูกบาศก์เมตร ใช้งบประมาณทั้งหมด 3,716.63 ล้านบาท และจะใช้เวลาในการก่อสร้างทั้งหมด 7 ปี โดยที่โครงการนี้ก็จะเป็นการเพิ่มศักยภาพการแข่งขัน ในด้านการเกษตร อุตสาหกรรม และท่องเที่ยวด้วย (www.manager.co.th วันที่ 27 ตุลาคม 2549)

ที่มา : สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

http://www.onep.go.th/envnews/news_item.asp?NewsID=1667 สืบค้น ณ วันที่ 18 มีนาคม 2551

เวลา 15.40 น.

LI RT

ผู้ว่าฯชลบุรีลุยตรวจ ผลศึกษาอ่างเก็บน้ำ ยันชาวบ้านอยากได้

ชลบุรี นายพิสิฐ เกตุผาสุก ผู้ว่าราชการจังหวัดชลบุรี เปิดเผยว่า เมื่อต้นเดือนพฤษภาคม ที่ผ่านมา ตนพร้อมคณะได้เดินทางไปติดตามและรับฟังผลการศึกษาของคณะอาจารย์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ทางจังหวัดและกรมชลประทาน ได้ว่าจ้างให้ดำเนินการศึกษาผลกระทบในการก่อสร้างอ่างเก็บน้ำคลองหลวง กิ่ง อ.เกาะจันทร์ จ.ชลบุรี

สำหรับอ่างเก็บน้ำนี้เป็นอ่างเก็บน้ำเอนกประสงค์ขนาดใหญ่ ในลุ่มน้ำคลองหลวง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นแหล่งเก็บกักน้ำเพื่อการเกษตร การชลประทาน การบริโภคอุปโภคของประชาชนในบริเวณนี้ ทั้งยังเป็นแหล่งน้ำที่จะช่วยบรรเทาอุทกภัยในพื้นที่ อ.ศรีราชา และการรับน้ำเสริมจากอ่างเก็บน้ำบางพระ

นายพิสิฐ เปิดเผยต่ออีกว่า ซึ่งผลการศึกษาเป็นที่น่าพอใจเพราะประชาชนในพื้นที่มีความต้องการอย่างมาก เพราะจะช่วยลดปัญหากล้งในพื้นที่นี้ได้อย่างมากรวมทั้งยังสามารถช่วย เหลือด้านภาคอุตสาหกรรมได้อย่างดีด้วย แต่อย่างไรก็ตามยังขาดผลการศึกษาด้านผลกระทบสิ่งแวดล้อม ซึ่งจะต้องทำการศึกษาดูไปอีก และคาดว่าอีกไม่นานก็จะสามารถสรุปและดำเนินการก่อสร้างได้ต่อไป (วันที่ 8/5/2006)

ที่มา : <http://www.naewna.com/news.asp?ID=7303> สืบค้น ณ วันที่ 18 มีนาคม 2551 เวลา 15.40 น.

ลุ่มอ่างเก็บน้ำคลองหลวง หอการค้าฯชี้แก้วิกฤต

นายสุนทร รัญญวัฒน์กุล ประธานหอการค้าจังหวัดชลบุรี เปิดเผยว่า ในการแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำในพื้นที่ จ.ชลบุรีอย่างบูรณาการและยั่งยืน รัฐบาลควรสนับสนุนการก่อสร้างอ่างเก็บน้ำคลองหลวง กิ่ง อ.เกาะจันทร์ จ.ชลบุรี มีความจุน้ำประมาณ 98-140 ล้านลูกบาศก์เมตร (ลบ.ม.) เนื่องจากขณะนี้ จ.ชลบุรีมีความต้องการน้ำประมาณ 155 ล้าน ลบ.ม. แต่การประปาส่วนภูมิภาคสนับสนุนน้ำได้เพียง 66 ล้าน ลบ.ม. ยังขาดน้ำอยู่ประมาณ 89 ล้าน ลบ.ม. หากสร้างอ่างเก็บน้ำคลองหลวงจะชดเชยได้อย่างเหมาะสม

นายสุนทรกล่าวว่า การใช้งบประมาณ 4,000 กว่าล้านบาท เวนคืนที่ดินประมาณ 2 หมื่นไร่ ในการสร้างอ่างเก็บน้ำถือว่าคุ้มค่า เพราะจะจัดสรรน้ำให้กับพื้นที่ต่างๆ 4 อำเภอ คือพนัสนิคม พานทอง บ้านบึง บ่อทอง และกิ่ง อ.เกาะจันทร์ ซึ่ง "ที่สำคัญน้ำประปาส่วนหนึ่งที่จ่ายไปยังอำเภอต่างๆ เหล่านั้น จะกลับมาในพื้นที่ เมืองชลบุรี ศรีราชา และพัทยา ส่วนเรื่องของงบประมาณ ผมเชื่อว่าหากภาครัฐไม่สามารถจัดการได้ ควรจัดตั้งองค์กร พร้อมทั้งขอความร่วมมือจากผู้ประกอบการที่ใช้น้ำในปริมาณมาก โดยเก็บเงินค่าน้ำประปาล่วงหน้า เชื่อว่าผู้ประกอบการเหล่านั้นต้องให้ความร่วมมือ เพราะน้ำเป็นปัจจัยสำคัญในการทำธุรกิจและจ.ชลบุรีจะหมดปัญหาในเรื่องการขาดแคลนน้ำ" (มติชน วันที่ 01 สิงหาคม พ.ศ. 2550 ปีที่ 30 ฉบับที่ 10735 : หน้า 9)

สำนักวิชาการ

www.parliament.go.th/library/

บริการวิชาการ ณ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ถนนประติพัทธ์

- ❖ ด้านการเมืองการปกครอง ความมั่นคง การทหาร การยุติธรรม กฎหมายระหว่างประเทศ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ อนุญาโตตุลาการ ทฤษฎีสันติทางปัญญา

ติดต่อ กลุ่มงานบริการวิชาการ ๑ โทร ๐ ๒๒๕๔ ๒๐๗๒ โทรสาร ๐ ๒๒๕๔ ๒๐๕๘-๕๙

- ❖ ด้านเศรษฐกิจ พาณิชยกรรม การเงิน การคลัง การธนาคาร การลงทุน ขบประมาณ ประกันภัย อุตสาหกรรม คมนาคม เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร การเกษตรและสหกรณ์

ติดต่อ กลุ่มงานบริการวิชาการ ๒ โทร ๐ ๒๒๕๔ ๒๐๗๑ โทรสาร ๐ ๒๒๕๔ ๒๐๕๘-๕๙

- ❖ ด้านสังคม การศึกษา ศาสนา วัฒนธรรม แรงงานและสวัสดิการสังคม เด็ก สตรี

การสาธารณสุข การท่องเที่ยว การกีฬา วิทยาศาสตร์ สิ่งแวดล้อม การพลังงาน

ติดต่อ กลุ่มงานบริการวิชาการ ๓ โทร ๐ ๒๒๕๔ ๒๐๗๐ โทรสาร ๐ ๒๒๕๔ ๒๐๕๘-๕๙

วันจันทร์ - ศุกร์ เวลาราชการ

บริการวิชาการ ณ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ถนนอุทองใน

๑. ศูนย์บริการวิชาการเฉพาะกิจ (Academic Service Center) บริการค้นคว้าข้อมูลทางวิชาการทุกสาขาวิชา ณ อาคารรัฐสภา ๑ ชั้น ๑ โทร ๐ ๒๒๕๔ ๑๓๑๘ โทรสาร ๐ ๒๒๕๔ ๑๓๒๒

๒. ศูนย์สารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ (E-knowledge Services) บริการค้นคว้าข้อมูลทางวิชาการทุกสาขาวิชา บริการสืบค้นข้อมูลจากฐานข้อมูล LEXIS-NEXIS, ฐานข้อมูล ABI/Inform, ฐานข้อมูลDAO : Dissertation Abstracts Online, ฐานข้อมูล NEWSCenter, ฐานข้อมูล TFRC Econ Analysis, สยามจดหมายเหตุ, กฤตภาคข่าว (News Clipping), กฎหมายที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ณ อาคารรัฐสภา ๑ ชั้น ๓ โทร ๐ ๒๒๕๔ ๑๘๗๗ โทรสาร ๐ ๒๒๕๔ ๑๘๗๘

วันจันทร์-ศุกร์ เวลา ๘.๓๐ - ๑๖.๓๐ นาฬิกา

วันประชุมสภา เวลา ๘.๓๐ - ๑๙.๓๐ นาฬิกา

แผนผังศูนย์บริการวิชาการเฉพาะกิจ

Academic Service Center

อาคารรัฐสภา ๑ ชั้น ๑

แผนผังศูนย์สารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์

E-Knowledge Services

อาคารรัฐสภา ๑ ชั้น ๓

